

(ISSN: 2587-0238)

Metin Göksu, M. & Sömen, T. (2021). Museum Tour in Social Studies Education: Sample of Caucasian Military History Museum, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 6(15), 1082-1122.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.328>

Article Type (Makale Türü): Research Article

MUSEUM TOUR IN SOCIAL STUDIES EDUCATION: SAMPLE OF CAUCASIAN MILITARY HISTORY MUSEUM

Meral METİN GÖKSU

Dr., Kafkas University, Kars, Turkey, meralmetin38@hotmail.com
ORCID:0000-0002-6858-7544

Tuğba SÖMEN

Associate Prof., Kafkas University, Kars, Turkey, tugbasomen@gmail.com
ORCID: 0000-0002-5436-9300

Received: 22.02.2021

Accepted: 18.06.2021

Published: 14.08.2021

ABSTRACT

Museums offer the opportunity to see and understand both the fundamental elements of a culture and the things happened in the past with the help of tangible objects by exhibiting art and scientific works. Museums are one of the places that can be used as an out-of-school learning environment in social studies subject. In this direction, this study aiming to determine the social studies prospective teachers' opinions about using Caucasian Military History Museum as an out-of-school learning environment within the scope of social studies subject, has been carried out with 17 Social Studies prospective teachers. In this study where the qualitative research method has been used, case study pattern has been used based on the purpose of the study. In order to collect data, semi structured interview forms have been used. In order to explain the qualitative data obtained and reach to relations, descriptive, inferential codes emerging during the analysis have been used. In the study, according to study findings about what can be the reason for Caucasian Military History Museum is called "Bloody Bastion", the fact that a great number of people were martyred in the past wars has been stated as the reason for this naming by social studies prospective teachers is noteworthy. In the study, it has been concluded that Caucasian Military and History Museum has contributed to social studies prospective teachers and environment, in the case of used as an out-of-school learning environment it can be beneficial to the students in several aspects.

Keywords: Social studies education, museum, out-of-school learning.

INTRODUCTION

Even though social studies subject in our country is held in classroom environment, in terms of acknowledging the cultural values of the environment we live in, out-of-school learning environments are quite significant. One of the places as the first thing comes to mind when we say out-of-school learning environments is museums.

Museums are representatives of concrete and abstract heritage with their history, culture art and natural environments (Jensen, 2013). From this aspect museum can be used as practice school to provide an effective education in history, culture, art and other fields (Mercin, 2003a). With the use of museums as school of practice, students explore historical places and structure the information by using their sense organs. Thus, this provides students the opportunity to get to know social history (Çulha, 2006). Moreover, it helps students to get to know themselves by learning their culture and prevents the emergence of alienation against the society they live in (Kelly, 2007). Also the rich cultural heritage is offered through museums and it allows students to access several resources directly (Monk, 2013). It is aimed to give the information desired to be given to students not directly based on memorization but through museums by using their historical comprehension and historical thinking skills (Yılmaz & Şeker, 2011).

Museum visits can provide important historical thinking skills such as linking the past to the present, continuity in history and comprehending the change (Yılmaz & Şeker, 2011). They also offer practical skills such as establishing empathy, critical thinking, and developing curiosity (Seidel & Hudson, 1999).

Through museum visits, students participate in the learning process actively, experience different things and permanent behavioral change occur in the student. In addition to educating the students through museum visits, richness of experience stimulating their emotions can be gained as well. Thus it allows opening new horizons by improving students cognitively and affectively (Karasu Avcı & Faiz, 2018). In this way, museums can be considered as the environments where students can see, touch, feel and establish empathy and it can be expressed as the environments providing access to information rather than directly transferring the information. It is considered that due to their contribution to teaching process, it will be effective to use museums in social studies subject as an out-of-school learning environment.

One of the courses, which museums can be used for education, is Social Studies course that ensures the individual's adaptation to the society as a social entity and instills an awareness of culture and national history. Since this course has a multi-disciplinary structure in terms of content, it has a very suitable structure to benefit from elements and resources related to different fields. Museums appeal to the structure and spirit of this course; therefore, it is possible to point out that museums with rich content and knowledge are an educational environment which should be used frequently in social studies teaching. (Er & Yılmaz, 2020b). This is related to the fact that valuable and accessible works exhibited in museums, which reflect the realities of our social world, make it possible to establish connections with social studies subject matters (Boyer, 1996).

Education with museums, which started to take place in the Social Studies curriculum with a circular issued in 2008 (Egüz & Kesten, 2012), also took its place in the Social Studies Curriculum published in 2018. In the “Issues to be Considered in the Application of the Social Studies Curriculum” section of the program, it was emphasized that the use of out-of-school learning environments in social studies teaching should be emphasized and that museums were one of the places shown as an example for these environments. In addition, in the program, it was recommended to make a museum visit with fourth-grade students in the “Culture and Heritage” learning area (The Ministry of National Education, 2018). In addition, in Social Studies course, it is thought that museums can be used for such objectives as making students become aware of the contributions of ancient civilizations to the history of humanity, introducing cultural elements, shedding light on history, and giving students a national identity.

In order to benefit effectively from museums, which are of great importance for the teaching of Social Studies course as an out-of-school learning environment, teachers should have detailed information about such places, which would start from the pre-service period. It is, for that reason, thought that it is significant to determine the opinions of Social Studies teacher candidates who receive undergraduate education about how they can effectively benefit from the museums in their vicinity. It is aimed to determine the opinions of social studies prospective teachers about Caucasian Military History Museum and its use as an out-of-class learning environment within the scope of social studies subject. In accordance with the aim of the study, a visit is organized to Caucasian Military History Museum with social studies prospective teachers and they are asked the following questions accordingly;

1. Whether they know the reason why Caucasian Military History Museum is called “Bloody Bastion” or not
2. How they feel about the museum visit
3. What they think about the museum after the visit
4. What are the contributions of museum visit to themselves
5. What can be the contributions of Caucasian Military History Museum to the environment it is in
6. Their thoughts on using Caucasian Military History Museum as an out-of-school learning environment within the scope of social studies subject
7. What can be the contributions of Caucasian Military History Museum as an out-of-school learning environment to the students

METHOD

Research Model

Qualitative research method, where the researcher is involved in the process of collecting information actively and where perceptions and events are presented in a realistic and holistic approach and in their natural environment and in a form that is not written or in a verbal form is applied in the research (İslamoğlu, 2009;

Yıldırım & Şimsek, 2008). Unlike the studies on social theory and evaluation, case studies about education are the studies carried out to understand the educational action (Gall, Borg & Gall, 1996). In this research it is aimed to reach the information that will guide the review of using the museum in the study as an out-of-school learning environment. The present study was conducted with the permission of Kafkas University Scientific Research Ethics Committee within the scope of the decision numbered 14.07.2020/28644117-905.02/.

Study Group

The study group of the research is formed based on the appropriate case study group technique in accordance with purposive sampling, the selection of individuals and groups to be researched (Sönmez & Alacapınar, 2014). The study group consists of 9 female, 8 male, total of 17 Social Studies prospective teachers receiving education in spring term of 2018-2019 academic year in a state university in Turkey. The participants in the study group were randomly selected among the second-year teacher candidates, who were studying under the guidance of the teaching staff within the scope of "Out-of-School Learning Environments" course, according to the easily accessible sampling method. The study was carried out in the Caucasian Front Military History Museum in a period of 3 hours.

Application Environment

As the application environment in the research, Caucasian Military History Museum is chosen. The reason why Caucasian Military History Museum is chosen is that museum building has bastions with important functions in the defense of the city against the invasion of Russian armies in the 19th century and that repelling the Russian attack in 1828, that winning the Kars Triumph in 1855 and that it is used for defense purposes during 1877-1878 Russo-Turkish War. Bloody Bastion building is the one of the bastions built in 1803 under the name of "New Bastion" during the reign of Sultan Selim III. In 1828, in a night raid during the Russians' attacks on Kars all the soldiers in the bastion were martyred, thus the name of this bastion is referred to the literature as Bloody Bastion. Bloody Bastion building was built to protect the city of Kars from south front and has survived to present day preserving its architectural features. After the Victory of Kars, also known as Battle of Bastions, against Russians in 1855, Sultan Abdulmejid had 3.000 Kars Medals done and sent them to city of Kars. Converted to Caucasian Military History Museum, Bloody Bastion building is one of the interactive museums in Turkey. In 8 main halls located in the museum several important events from 1828 to the proclamation of the Republic of Turkey are exhibited interactively (Kültürportalı, n.d.).

Data Collection

Before the data collection, literature review has been conducted and conceptual frame work has been created. On the day of the museum visit, museum has been visited with social studies prospective teachers. After the programmed museum visit, "Interview Form Stating Social Studies Prospective teachers' Views After Museum Visit" has been prepared. The interview has been conducted as semi structured.

A different expert opinion about the interview form has been taken. Also pilot study has been conducted to ensure that statements are clear and understandable and to determine the suitability of the group to be interviewed. 3 social studies prospective teachers receiving education in a state university in Turkey in fall term of 2018-2019 academic year have been participated in the pilot study. The prospective teachers participating in the pilot study have been asked the questions in the semi structured draft interview form consisting of 7 questions. After the feedbacks have been received from prospective teachers, the questions have been asked to prospective teachers without any editing. The study has been started with 17 social studies prospective teachers receiving education in a state university in Turkey. The prospective teachers have been informed by face to face interviews about how the study would be done. In order to prevent data loss and ensure reliability of data, the interviews have been recorded on the voice recorder. During the interview the questions that have not been understood by prospective teachers have been repeated. Qualitative data collected through open ended questions in the semi structured interview form have been analyzed based on “descriptive analysis” method.

Data Collection Tools

After the museum visit, social studies prospective teachers have been interviewed to learn their views about the museum and the museum visit. As the data collection tool for applying the interview technique, with the open ended questions prepared in advance, semi structured interview forms have been used to collect participants’ views, emotions and thoughts on a subject (Başol, 2016, 92).

Data Analysis

In the research, data obtained from the interviews with the participants have been compiled and data have been analyzed. Content analysis was conducted to reach concepts and relationships which could help explain the collected data. With content analysis, data which are similar to each other are brought together within the framework of certain concepts and themes, and interpreted in a way that the reader can articulate (Yıldırım & Şimşek, 2008). After the application, answers given by prospective teachers to open ended questions have been examined separately by both researchers and a specialist apart from researchers. In order to explain the qualitative data obtained and correlate, descriptive and inferential codes that have emerged during the analysis have been used. In order to improve reliability, interview analyses have been coded by 2 different experts separately and reliability co-efficient has been calculated using the formula developed by Miles & Huberman (1994) [(Reliability= Consensus/ (Consensus+disagreement)]. Reliability of the research has been identified as 92%.

Codes and findings obtained from the research have been supported by direct quotations from prospective teachers’ answers to the questions in the interview form. The names of the prospective teachers have not stated and prospective teachers have been coded as PT1, PT2, PT3...PT17

FINDINGS

Reasons why Caucasian Military History Museum is called “Bloody Bastion”

Social studies prospective teachers have been asked about their opinions about the reason why Caucasian Military History Museum is called “Bloody Bastion”. According to the answers Table 1 has been created.

Table 1. Social Studies Prospective Teachers’ Opinions Regarding the Reason Why Caucasian Military History Museum has been Called “Bloody Bastion”

The Reason why Caucasian Military History Museum is Called “Bloody Bastion”	f
Having too many martyrs in this bastion PT1, PT4, PT5, PT6, PT7, PT8, PT9, PT10, PT12, PT13, PT14, PT15	12
Being a museum about war PT2, PT11, PT16	3
Tremendous struggle exhibited in the war PT4	1
Being bloody massacre PT17	1

When the Table 1 demonstrating the reason why Caucasian Military History Museum is called “Bloody Bastion” according to social studies prospective teachers is analyzed, it is seen that prospective teachers mostly justify having too many martyrs in The ‘93 War. Besides, some prospective teachers has stated that the reason why the museum is called “Bloody Bastion” may be resulted from the fact that it is a museum about war. Examples from social studies prospective teachers’ statements are below:

“This museum, having a strategic location for Kars defense, is called so after many of our soldiers were martyred in the wars taking place in the past” (PT1).

“Due to too many casualties in Caucasian Front Line and too much blood shedded, it may be called so” (PT5).

“Due to the blood shedded for the country, beloved martyrs shedding their blood by sacrificing themselves for us for this cause and because of the fact that it is full of our martyrs’ blood” (PT10).

Social Studies Prospective Teachers’ Feelings in the Caucasian Military History Museum Tour

Social studies prospective teachers have been asked what did they feel when they were visiting Caucasian Military History Museum and accordingly Table 2 has been created based on the answers.

Table 2. Social Studies Prospective Teachers’ Feelings about the Tour to Caucasian Military History Museum

Feelings about the Tour to Caucasian Military History Museum	f
I was touched emotionally PT1, PT2, PT3, PT4, PT6, PT7, PT8, PT10, PT11, PT12, PT14, PT16	12
I established empathy PT5, PT7, PT8, PT9, PT16	5
My senses of gratitude improved PT5, PT12, PT13, PT15	4
It was exciting PT4, PT17	2
I was proud PT14, PT15	2

Table 2 has been created based on Social Studies prospective teachers’ feelings they had when they were visiting Caucasian Military History Museum. According to Table 2, prospective teachers have stated that they are touched by the museum and by what they see in the museum, they establish empathy and their senses of gratitude improve because of what happened in the past. Examples from social studies prospective teachers’ views are below:

‘I would like to start this question like Mehmet Akif said. Just like he said “View not the soil you tread on as mere earth, recognize it, and think about the shroudless thousands who lie so nobly beneath you” just this, this was running through my mind in every step I took there” (PT1).

‘I felt as if I was there at the front on that day.” (PT9).

‘Stop Wayfarer! Unbeknownst to you this ground you come and tread on, is where an epoch lies.” Just like Necmettin Halil Onan said, we are virtually witnessing a spirit of Canakkale is being experienced in Kars Bloody Bastion Museum.” (PT11).

Social Studies Prospective Teachers’ Thoughts on Caucasian Military History Museum

Social studies prospective teachers have been asked what did they think about the museum after the tour to Caucasian Military History Museum. Table 3 has been created based on the answers given accordingly.

Table 3. Social Studies Prospective Teachers’ Thoughts after the Tour to Caucasian Military History Museum

Thoughts on the Museum	f
It is historically informative PT2, PT3, PT4, PT6, PT7, PT12, PT13, PT15, PT16, PT17	10
Impressive PT5, PT7, PT10, PT13	4
Other* PT1, PT2, PT4, PT8, PT9, PT11, PT14	10

* Taking the learning environment out of the class, lighting the way for future generations, seeing the actual objects remaining from the war, practicing the theoretical subject, reaching the information first hand, questioning why the tour was not organized before, awakening the national consciousness, introducing patriotism, providing consistent information, learning the importance of the museum

According to Table 3 demonstrating what did social studies prospective teachers think about the museum after the tour to Caucasian Military History Museum, it is seen that prospective teachers found the museum beneficial in several ways. Social studies prospective teachers' opinions are below:

"The tour was quite beneficial especially for us to learn the history of the region we are in. It helped us see the meaning and importance of the museum for our city" (PT12).

"I think the tour was quite beneficial. We had the chance to see the actual objects about the war. We had the chance to read the letters of our soldiers with their families" (PT4).

"I think the tour we took was quite nice and meaningful. I believe it had a positive impact on our years to come and professional life" (PT17).

Contributions of Caucasian Military History Museum Tour to Social Studies Prospective Teachers

Social Studies prospective teachers have been asked what are the new information obtained after Caucasian Military History Museum and Table 4 has been created according to the answers given.

Table 4. Contributions of Caucasian Military History Museum Tour to the Social Studies Prospective Teachers

New information Obtained	f
Learning about the technological opportunities of the era PT3, PT4, PT8, PT9, PT11, PT14, PT15, PT16, PT17	9
Learning why it is called "Bloody Bastion" PT2, PT5, PT6, PT7, PT8, PT9, PT13, PT14	8
Understanding the importance of togetherness PT1, PT3, PT10, PT11, PT14	5
Learning the purpose of secret tunnels PT2, PT3, PT7, PT12	4
Learning the living conditions of the era PT1, PT4, PT7	3
Recognizing the historical figures PT2, PT13	2

According to the Table 4 demonstrating the contributions of Caucasian Military History tour to social studies prospective teachers, prospective teachers have stated that they learned the technological opportunities of the era, the reason why the museum is called "Bloody Bastion" and the importance of togetherness. Examples of social studies prospective teachers' views are below:

"Thanks to our soldiers' letters I learned the living conditions. I had the chance to be informed about the technological opportunities of the era thanks to their belongings." (PT4).

"One of the information I learned during the tour is that there are secret passages inside the bastion and they are used for exploration purposes" (PT12).

“I learned that it is called bloody bastion because of the fact that a battalion of soldiers were martyred in the Russo-Turkish War” (PT6).

“I once again realized that we have to keep our togetherness. I witnessed that seeing the patriotism not superficially, but in the memories of our ancestors has a stronger impact and it instills this consciousness better” (PT1).

Contributions of Caucasian Military History Museum to the Environment It is in

Social studies prospective teachers have been asked about what can be the contributions of Caucasian Military History Museum to the Environment It is in and Table 5 has been created accordingly to the answers given.

Table 5. Contributions of Caucasian Military History Museum to the Environment It is in

Caucasian Military History Museum’s Contributions to the Environment	f
Its impact on tourism PT 1, PT2, PT3, PT5, PT7, PT8, PT11, PT12, PT15, PT16, PT17	11
Awakening spiritual feelings PT4, PT6, PT10, PT11, PT12, PT13	6
Informing the public PT3, PT7, PT9, PT14, PT16	5
Its economical contribution PT8, PT16, PT17	3
Awakening historical consciousness PT17	1

According to social studies prospective teachers, in the Table 5 demonstrating the contributions of Caucasian Military History Museum to the environment it is in, it has been stated that museum is especially beneficial in terms of tourism. Besides that, they have mentioned the museum’s contributions such as awakening spiritual feelings in the visitors and informing the public. Examples of social studies prospective teachers’ opinions are below:

“Although the fact that such a bastion is considered as museum is quite pleasant, it is such a shame to do it so late. I think it is influential in terms of tourism. Most people may not even know that this is a museum, I am sure it will create an intense impact if the people are informed about it” (PT1).

“First of all, the bastion has a positive impact on environment in terms of tourism. Building the bastion did not remain only in that time period of the event, but it led several people to learn by surviving to the present day. Before the bastion, there were few people having the knowledge of the subject. After the bastion, locals and people coming in were informed about it more” (PT7).

“It will definitely have a positive impact on its environment. It will contribute to the development of tourism, transportation and economic activities in this environment. It will awake historical consciousness” (PT17).

The Use of Caucasian Military History Museum as an Out-of-School Environment within the Scope of Social Studies Subject

When social studies prospective teachers have been asked about their opinions on the use of Caucasian Military History Museum as out-of-school learning environment, all the prospective teachers have stated that this museum can be used as out-of-school environment. They have been asked to explain these opinions and Table 6 below has been created.

Table 6. Social Studies Prospective Teachers’ Opinions on the Reasons for Using Caucasian Military History Museum as Out-of-School Learning Environment.

Reasons for Using Caucasian Military History Museum as Out-of-School Learning Environment	f
Providing permanent learning PT3, PT4, PT5, PT6, PT7, PT8, PT9, PT11, PT12, PT 13, PT15	11
Connecting with the past PT2, PT3, PT9, PT10, PT15	5
Providing embodying PT4, PT6, PT7, PT8, PT15	5
Providing experience PT4, PT5, PT9, PT11	4
Creating historical consciousness PT12, PT13, PT14	3
Learning the culture PT2, PT3, PT13	3
Establishing empathy skills PT1, PT3, PT16	3
Creating national consciousness PT1, PT14	2
Making the subject meaningful PT17	1
Its relation to social studies PT16	1

All of the social studies prospective teachers have stated that Caucasian Military History Museum can be used as out-of-school learning environment. They have shown reasons such as the fact that museums provide permanent learning, connecting with the past, embodying the theories, creating the historical consciousness. Examples of social studies prospective teachers’ opinions are below:

“It allows students to learn by practicing and experiencing. It ensures the permanent learning” (PT11).

“Social studies subject is a course with predominant history topics. History topics cover wars, agreements, conquered places. Thus museums have an important place in this regard. Instead of only lecturing, organizing tours to museums like this, it becomes easier to create both permanent learning and historical consciousness” (PT12).

“Since there are elements directly witnessing the history, it makes it easier to teach some topics in social studies subject. For instance it becomes tangible resource for teaching history topics” (PT15).

Contributions of Caucasian Military History Museum as Out-of-School Learning Environment to the Students

Social studies prospective teachers have been asked what can the contributions of Caucasian Military History Museum as out-of-school learning environment be to the students and Table 7 has been created based on the answers given.

Table 7. Contributions of Caucasian Military History Museum to the Students

Contributions of Caucasian Military History Museums to the Students	f
Embodying PT2, PT3, PT4, PT5, PT7, PT9, PT11, PT12, PT15, PT16, PT17	11
Historical consciousness PT1, PT7, PT8, PT11, PT14, PT16	6
The link with the past PT2, PT3, PT10, PT11	4
Historical empathy PT3, PT7, PT10, PT13	4
Internalization PT4, PT6, PT9, PT16	4
Visualizing the events PT1, PT5	2
Permanence PT4, PT15	2
National consciousness PT10, PT14	2
Conservation of historical heritage PT12	1
Easy learning PT7	1

In Table 7 demonstrating Caucasian Military History Museum’s roles may have in providing the students historical and cultural values, it has been stated that the museum can especially contribute in terms of embodying students’ theoretical information. Besides this, it has been identified that the museum can be beneficial in areas such as creating historical consciousness, enabling students to connect with the past, enabling students to establish historical empathy. Examples of social studies prospective teachers’ opinions are below:

“It helps them to acknowledge this material they will use when living the moment and visualizing that history and acquire this awareness” (PT1).

“I think it has a positive impact. Students see tangible objects of historical and cultural values during the museum visit and commitment to these values is ensured. This allows students to internalize these values through experience. In this way, historical and cultural values are acquired permanently” (PT4).

“Students internalize the things they see rather than the things they hear. By seeing the war ruins, they internalize the spirit of the past better” (PT9).

CONCLUSION and DISCUSSION

The Result and Discussion about the Reasons why Caucasian Military History Museum is Called “Bloody Bastion”

In the study, according to study findings about what can be the reason for Caucasian Military History Museum is called “Bloody Bastion”, the fact that a great number of people were martyred in the past wars has been stated as the reason for this naming by social studies prospective teachers is noteworthy. The bastion building used as Caucasian Military History Museum, was built in 1803 under the name of New Bastion in the period of Sultan Selim III. After all the soldiers in the bastion were martyred when Russians attacked Kars during a night raid in the year of 1828, this bastion started to be called as “Bloody Bastion” (Kültürportalı, n.d.). In this bastion, which was built to protect the eastern borders of the Ottoman Empire in the 1828 Ottoman-Russian War, the Russians martyred the Ottoman soldiers in a raid. After the incident, this bastion started to be known as “Bloody Bastion” among the public, and later it was restored and started to be used as a museum (Aslan & Aktaş, 2019). According to this it can be said that social studies prospective teachers have the knowledge of the reason why Caucasian Military History Museum is called “Bloody Bastion”.

The Result and Discussion about Social Studies Prospective Teachers’ Feelings on the Tour to Caucasian Military History Museum

Social studies prospective teachers have stated that when they were visiting Caucasian Military History Museum they were touched emotionally, established empathy, their sense of gratitude to their ancestors improved due to the past experiences. It can be said that the items exhibited in Caucasian Military History Museum and design of the museum has impact on the reason why prospective teachers were especially touched by the museum in the study. Because museums appeal to individuals’ cognitive aspects as well as affective ones (Utku, 2008). They are places helping to understand the present and the past more closely and sincerely by creating more emotional connections to the cultures and people of the past (Şahan, 2005). Kapan (2011) has also mentioned the cognitive and affective positive impacts of museums in her study. Besides meeting the modern museum architecture, further interpretation for increasing need for information, communication and effectiveness, today’s museums needs to address emotions as a cultural institution and a versatile center rather than an exhibition and a storage center (Erbay, 2001). Maccario (2002) has stated that informing and telling a story about a piece in the museum before the visit enhances students’ imagination. Prospective teachers in the study have been able to imagine what happened in that era both through the information they obtained before the visit and by seeing the pieces exhibited in the museum and reading the information about them. They have identified that due to what happened in the past, their senses of gratitude improved by establishing empathy. Çulha (2006) has also mentioned the effect of learning in historical places

on the students' positive attitude and developing the sense of empathy in her study. Similarly, there are studies mentioning the contributions of teaching in museum to development of empathy in the literature (İlhan, Artar & Okvuran, t.y. ; Kamçı, 2015; Seidel & Hudson, 1999; Uztemur, Dinç & Acun, 2018).

The Result and Discussion about Social Studies Prospective Teachers' Thoughts on Caucasian Military History Museum

It has been concluded that after the tour, social studies prospective teachers has found Caucasian Military History Museum informative and impressive with regard to history. Besides consolidating the information learned at school, museums contribute to learning new information. Because museums are places allowing its visitors to meet social history and obtain and build information by using sense organs (Çulha, 2006; Utku, 2008). Studies carried out has indicated that museums can bring out positive impacts on its visitors (Aktaş, Elyıldırım & Aslan, 2020; Ata, 2002; Filiz, 2010; Hein, 2004; Kisa, 2012; Koçak, 2010; Yılmaz, Kaya & Çolak, 2009). One of the researchers reaching the similar results like this study, Kisa (2012) in her study, where she tackles teachers' and students' opinions on teaching social studies in terms of various variables, has concluded that museum tours contributes to students in terms of information, visuality and general knowledge. In order to be informed more through museum visit, it would be useful to organize events triggering motivational activities for pre-visit learning. Hein (2004) has stated that one of the main elements in the learning process is motivation. Arousing curiosity about the museum to be visited and the items exhibited in the museum can be effective on generating motivation for learning through museum visit. Likewise the museum itself also has the ability of increasing curiosity among students. Filiz (2010) has stated that besides increasing the curiosity among students, museum events and experiences also increases the interest in social studies subject. Another suggestion that will contribute to be informed through museum visits, can be that visits may be conducted with a museum staff and docent. In this way more detailed information can be obtained. The things museum staff or docent tells about the items exhibited in the museum may seem more interesting for students. Also Ekmekçi (2015), Kervankıran (2014), Kisa (2012), Öner and Çengelci Köse (2009), Yılmaz & Şeker (2011) have stated that visits with museum docents are more productive.

Besides being informational especially on historical themes, Caucasian Military History Museum is a museum that sheds light on the past in terms of the items it exhibits and it arouses intense feelings on people with its design and atmosphere. 90 pairs of sandals are exhibited for the 90 thousand soldiers martyred during "Sarıkamis Operation". Besides this, it has an atmosphere where the soldiers who were frozen during Sarıkamis Operation, are revived behind the frosted glass, with kitchen and surgery room displaying the possibilities or impossibilities of the period, touching its visitors with injured soldiers statues made with beeswax. Also in museum's garden, it is possible to see the White Carriage given as a gift to 15th Corps Commander Admiral Kazim Karabekir by Russian Generals who came to Kars for 13 October 1921 Treaty of Kars. In this context, it can be said that the museum offers its visitors the opportunity to both reflect and understand the past.

The Result and Discussion about the New Information Social Studies Prospective Teachers Obtained through Caucasian Military History Museum

After Caucasian Military History Museum tour, it has been seen that the new information obtained by social studies prospective teachers generally focuses on the topics such as the technological possibilities of the era, the reason why museum is called “Bloody Bastion” by the public and living conditions of the era. Museums are one of the institutions both serving to the public and supporting other educational institutions. Nowadays, rather than being a place where artifacts are preserved and exhibited, museums have taken on the task of education by introducing cultural heritage (Hunter, 1998). Children can consolidate their learning at school in museums where the learning environment is enriched by touching, seeing and hearing (Shabbar, 2001). Şahan (2005) has concluded that museums help to understand the present and the past more closely and sincerely by creating more emotional connections to the cultures and people of the past in her study. Also, museums allow students to see the changes experienced in various areas from past to present and connect with them (İlhan, 2017; Levy, 2001; Paykoç & Baykal, 2000; Uztemur, Dinç & Acun, 2018). They help to understand the relation between people, historical events and the items exhibited (Önder, Abacı & Kamaraj, 2009; Paykoç & Baykal, 2000). They are the institutions that enable learning through the past (Lubar, 2001). However, in some studies, the teacher candidates stated that museums were not used sufficiently. In the study of Selanik Ay & Kurtdede Fidan (2014) conducted with social studies teacher candidates, teacher candidates stated that museums were in a very good educational situation and that museums could not, however, be used sufficiently because they did not provide appropriate information. For this reason, museum staff should be more conscious. In the study of Güleç & Alkış (2003), teachers similarly stated that in order for museums to serve more effectively in terms of education, museum staff should prepare a suitable environment for education, take care of students and make explanations appropriate to the student level.

The Result and Discussion about Contributions of Caucasian Military History Museums to the Environment It is in

As the contributions of Caucasian Military History Museum to the environment it is in, social studies prospective teachers has listed them as its contribution to tourism, spiritual feelings it creates on visitors, informing the public and economical contribution to the city. Museums contribute to the environment they are in in many ways. Nowadays, museums are not only seen as the places art objects are exhibited, they serve as cultural and intellectual event centers (Pekgozlu Karakus, 2011). Also, through exhibitions, events, publications and research, museums are “public realms with cultural orientation”. Museums contribute in terms of urban restructuring and economical reorganization with a social and economic understanding (Kramer, 2001). Museums should take on the role of improving the quality of life of individuals living in the region and attracting people from all walks of life in terms of social and educational aspect. Museum should be an important part of urban life (Fleming, 2001). The fact that museums do this duty fully is by providing the visitor with a good experience. In various museums, needs of public combines with education and demand for

education services increases (Erbay, 2001). A fine social history museum can be interesting not only for the people living in that area, but also for the tourists and visitors coming from outside. It helps to introduce the region and its people stated and to put them in a wider historical perspective (Knowles, 2001).

The Result and Discussion about using Caucasian Military History Museum as an Out-of-School Learning Environment within the Scope of Social Studies Subject

All of the social studies candidate teachers have stated that Caucasian Military History Museum can be used as an out-of-school learning environment. They have shown the reasons such as the fact that museums provide permanent learning, connecting with the past, embodying abstract information, creating historical consciousness. Museums are the places where people's lifestyles, beliefs, values, traditions and art are exhibited and seen as the meeting point of cultures. Museums are also educational institutions consolidating and supporting the learnings at school. According to Hooper and Greenhill (1999) when conducted to support the curriculum, museum visits have unique value in improving children's learning experiences.

As a result of the needs in modern education, the demand for providing various learning methods have emerged which is active in museum environments, and triggering the student (Göğebakan, 2018). In this way permanence also increases in the things students learn. Aslan & Aktaş (2019), Ata (2002), Egüz (2011), Epik (2004), Yazıcıoğlu (2010), Yılmaz, Kaya & Çolak (2009) have stated in their studies that learning through the museums appeal to more sense organs and because it is based on student-centered education, the information obtained is more permanent. Another important aspect of museums is that their contribution to learning the past is undeniable. Harrison (1963) has expressed that the items exhibited in the museums are not only perceived by students, but they also demonstrate the existing connections between items and time which is something that books and courses cannot deliver clearly.

Museums allow students to see the changes experienced in various areas from past to present and connect with them (İlhan, 2017; Levy, 2001; Paykoç & Baykal, 2000; Uztemur, Dinç & Acun, 2018). They help to understand the relation between people, historical events and the items exhibited (Önder, Abacı & Kamaraj, 2009; Paykoc & Baykal, 2000). They are the institutions that enable learning through the past (Lubar, 2001). Şahan (2005) has concluded that museums help to understand the present and the past more closely and sincerely by creating more emotional connections to the cultures and people of the past in her study. Another positive aspect of museums is that they embody the abstract information obtained. İlhan (2017) has stated that besides enabling objects to be perceived with their material and ideal values, museums also provide human life to be perceived as a concrete and authentic document.

Another contribution of museums is that creating and developing historical consciousness. Utku (2008) has identified that the learning taking place in museums opens new horizons and by contributing to individual with richness of experiences it provides individual with cognitive and affective aspects and essential history and environment consciousness. Barton & Levstik (2004), Er & Yılmaz (2020a), Gregg & Leinhardt (2002), Kaschak

(2004), Marcus (2008), Marcus et al. (2012), Todd & Brinkman (2007), Waite & Leavell (2006) have identified that students can acquire a sense of history and citizenship through the experiences and the things exhibited in the museum. Students can find the opportunity to get to know each other and cultural values better and socialize by gathering at different events in museums (Göğebakan, 2018). Students also explore same different places in museums and connect with these places and their own surroundings (Hunter 1993).

Result and Discussion about the Contribution of Caucasian Military History Museum as an Out-of-School Learning Environment to the Students

According to social studies prospective teachers, there can be several contributions of Caucasian Military History Museum as an out-of-school learning environment to students such as embodying the information they obtain, creating historical consciousness, providing connection with the past and providing the establishment of historical empathy skill. It is a fact that one of the basic functions of museums is education. Whether directly to the science and information or towards emotions and intuition, this education opens new horizons with richness of experiences for the individual. It equips the individual cognitively and affectively and directs individual to a more creative life. It gives individual the necessary history and environment consciousness. For this reason, museums are environments where cognitive learning as well as affective and experiential learning are provided (Utku, 2008).

In the studies conducted, it has been identified that museum visits contribute to the students in various topics. For instance, Kisa (2012) has stated in her study that museum visits contribute to the students in terms of information, visuality and general knowledge, increase their interest in different disciplines and contribute to the students more in cherishing the past and preserving cultural values. In their study conducted with social studies teacher candidates, Selanik Ay & Kurtdele Fidan (2014) and Er & Yılmaz (2020) pointed out that museum visits in social studies teaching contributed to students in terms of ensuring the permanence of the knowledge, reaching first-hand evidence, embodying some concepts, providing skills and value development in students, enhancing students' awareness, making connections between the past and present, and enabling learning by doing and experiencing. There are also other studies about the contribution of the education through museum visit: Ata (2002) and Egüz (2011) have identified that students enjoy the subject taking place in the museum through educational museum visits and learning with museum contributes to the permanent learning. After the museum visit, it is required to carry out practices that will support the museum event conducted with children. Accordingly when they go back to the class, this experience should be reminded, discussed and evaluated. Otherwise most of what is obtained can be lost (Hooper-Greenhill, 1999).

RECOMMENDATIONS

Based on the results from the study, the following suggestions are presented:

1. Within the scope of “Out-of-School Learning Environments” course, the social studies teacher candidates should be encouraged to do research on the Caucasian Front Military History Museum which is one of the museums in their immediate vicinity.
2. Within the scope of “Out-of-School Learning Environments” course, the social studies teacher candidates should be asked to share about the Caucasian Front Military History Museum and its impact on them in the classroom environment.
3. Within the scope of “Art and Museum Education” and “Out-of-School Learning Environments” courses subject in the social studies undergraduate program, nearby museums should be visited with the prospective teachers.
4. Within the scope of “Art and Museum Education” “Out-of-School Learning Environments” courses subject in the social studies undergraduate program, planning practices about museum visit should be done by prospective teachers.
5. Prospective teachers can be asked to create events such as drama and educational games related to the museum visit.
6. By preparing introductory leaflets about Caucasian Military History Museum which is the subject of the story, public and students can be informed.
7. Specific days in a year (such as 1 day or 2 days in a month) can be determined in Caucasian Military History Museum and in those days students should be educated in the museum accompanied by a museum docent. Also in those days, learning studies with various events can be conducted in the museum.
8. Event plans should be prepared by collaborating with universities, museums and schools. In this way bureaucratic obstacles can be reduced.

ETHICAL TEXT

In this article, the journal writing rules, publication principles, research and publication ethics, and journal ethical rules were followed. In addition, the research was approved by the Kafkas University Ethic Committee (14.07.2020/28644117-905.02/).

Author(s) Contribution Rate: In this study, the first author contributed 50% and the second author contributed 50%.

REFERENCES

- Aktaş, Ö., Elyıldırım Ü. Y. & Aslan, H. (2020). The effect of museum practice on students' success and attitudes. *Journal of Children's Rights and Education*, 1 (1), 25-35.
- Aslan, H. ve Aktaş, Ö. (2019). Kafkas cephesi harp tarihi müzesi ziyaretçilerinin müze ziyaretlerine ilişkin düşünceleri. *Journal of Gazi University Education Faculty (GUJGEF)*, 39(3), 1775- 1796.
- Ata, B. (2002). *History teaching through museums and historical places: History teachers' opinions about "museum education"* [Phd Dissertation]. Gazi University.
- Avcı, E. K. & Faiz, M. (2018). *Class education teacher candidates' opinions about museum education*. 2. International Education and Values Symposium (ISOEVA 17-20 October 2018), Antalya.
- Barton, K. C. & Levstik, L. S. (2004). *Teaching history for the common good*. Routledge.
- Başol, G. (2016). *Assessment and evaluation in education*. Pegem.
- Boyer, C. L. (1996). "Using Museum Resources in the K-12 Social Studies Curriculum" ED412174, Eric Digest.
- Çulha, B. (2006). *Students' opinions on teaching social sciences through learning by exploring in historical places* [Unpublished postgraduate thesis]. Dokuz Eylül University.
- Egüz, Ş. (2011). *Evaluation of education through museum according to the teachers' and students' opinions in primary school social sciences subject: Example of province of Samsun* [Unpublished postgraduate thesis]. On Dokuz Mayıs University.
- Egüz, Ş. & Kesten, A. (2012). Teachers and students' opinions regarding learning with museum in social studies course: Case of Samsun. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 13(1), 81-103.
- Ekmekci, S. (2015). *History teachers' opinions on museum visits: Example of Trabzon* [Unpublished postgraduate thesis]. Karadeniz Teknik University.
- Epik, C. (2004). *The impacts of museums on high school students' success of history subject and effects on memorization skills* [Unpublished postgraduate thesis]. Dokuz Eylül University.
- Er, H. & Yılmaz, R. (2020a). The impact of museum education practice on teacher candidates' views and motivation in social studies, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 5(11), 315-352.
- Er, H. & Yılmaz, R. (2020b). The use of museums through the lens of teacher candidates in social studies. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 4(2), 165-181.
- Erbay, F. (2001). Alternative structuring in museums, management of urban and social history museums. In B. Madran (Ed.), *City, Society, Museum Experiences-Contributions* (pp. 52-57). History Foundation.
- Filiz, N. (2010). *Using museum on teaching social sciences* [Unpublished postgraduate thesis]. Marmara University.
- Fleming, D. (2001). Cities, museums and society. In B. Madran (Ed.), *City, Society, Museum Experiences-Contributions* (pp. 20-24). History Foundation.
- Gall, M. D., Borg, W. R. & Gall, J. P. (1996). *Educational research: an introduction, White Plains*, Longman.

- Gögebakan, Y. (2018). The importance of using museums as an alternative learning places in education. *Atatürk University Graduate School of Fine Arts Journal*, 40, 9-4.
- Gregg, M., Sr., fcJ. & Leinhardt, G. (2002). Learning from the Birmingham civil rights institute: Documenting teaching development. *American Educational Research Journal*, 39(2), 553-587. <https://doi.org/10.3102/00028312039002553>
- Harrison, M. (1963). *Education and museums, organization of museums-practical advises*. Turkish Historical Society Press.
- Hein, G. E. (2004). John Dewey and museum education. *Curator: The Museum Journal*, 47 (4), 413-427. <https://doi.org/10.1111/j.2151-6952.2004.tb00136.x>
- Hooper-Greenhill, E. (1999). *Museum and gallery education* (M. Ö. Evren & E. G. Kapçı, Çev.). Child Culture Research and Application Center.
- Hunter, K. (1993). Teaching with Historic Places, *Eric Digest*, 1-7.
- Hunter, K. (1998). "Heritage Education in the Social Studies", ED300336, Eric Digest.
- İlhan, A. Ç. (2017). Thesis on museum education. *Creative Drama Journal*, 12 (2), 93-104.
- İlhan, A. Ç., Artan, M., Okvuran, A. & Karadeniz, C. (n.d.). Museum education peer book. <https://docplayer.biz.tr/35269091-Muze-egitimi-akran-kitabi-proje-grubu-prof-dr-ayse-cakir-ilhan-doc-dr-muge-artar-dr-ayse-okvuran-ars-gor.html>
- İslamoğlu, H. (2009). *Research methods on social sciences*. Beta printing.
- Jensen, E. A. (2013). Reconsidering the love of art: Evaluating the potential of art museum outreach. *Visitor Studies*, 16(2), 144-159. <https://doi:10.1080/10645578.2013.827010>
- Kamçı, S. (2015). *Analysis of teacher candidates' opinions on museum use in teaching social sciences* [Unpublished postgraduate thesis]. Abant İzzet Baysal University.
- Kapan, S. Y. (2011). A program trial for using museums in adult education-Rahmi Koç Museum example of communication instruments [Unpublished postgraduate thesis]. Marmara University.
- Kaschak J. C. (2014). Museum visits in social studies: The role of a methods course. *Social Studies Research & Practice (Board of Trustees of the University of Alabama)*, 9(1).107-118.
- Kelly, L. J. (2007). *The interrelationships between adult museum visitors' learning identities and their museum experiences* [Unpublished doctoral thesis]. University of Technology.
- Kervankiran, İ. (2014). Overview of the museum tourism in Turkey in terms of changing museum perception in the world. *Electronic Turkish Studies*, 9(11). 345-369. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.7522>
- Kısa, Y. (2012). *Analyzing teachers' and students' opinion on using museum in teaching social sciences* [Unpublished postgraduate thesis]. Afyon Kocatepe University.
- Knowles, L. (2001). Developing concept of social history on the museum agenda. In B. Madran (Ed.), *City, Society, Museum Experiences-Contributions* (pp. 14-19). History Foundation.
- Koçak, K. S. (2010). Students', teachers' and museum officials' opinions regarding museum events in primary school visual arts subject [Postgraduate Thesis]. Gazi University.

- Kramer, D. (2001). Modern social history in German museums. In B. Madran (Ed.), *City, Society, Museum Experiences-Contributions* (pp. 25-33). History Foundation.
- Kültürportali (n.d.). Caucasian Military History Museum-Kars. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kars/gezilecekyer/kafkas-cephesi-harp-tarihi-muzesi>.
- Levy, F. (2001). Towards to a intangible museum B. Madran (Editor). *City, Society, Museum Experiences-Contributions* in (pp. 47-51). History Foundation.
- Lubar, S. (2001). An exhibition history on cultural pluralism. In B. Madran (Ed.), *City, Society, Museum Experiences-Contributions* (pp. 171-175). History Foundation.
- Maccario, N. K. (2002). Use of museums as an education environment. *Uludağ University Faculty of Education Journal*, 15(1), 275-285.
- Marcus, A. S., Stoddard, J. D. & Woodward, W. W. (2012). *Teaching history with museums: Strategies for K-12 social studies*. Routledge.
- Marcus, A. S. (2008), Rethinking museums' adult education for K-12 teachers, *Journal of Museum Education*, 33(1), 55-78, <https://doi:10.1080/10598650.2008.11510587>
- The Ministry of National Education (2018). Social studies curriculum (primary and secondary schools 4, 5, 6 and 7 grades), Ankara.
- Mercin, L. (2003). The role of museums on keeping the culture and art values alive, *Electronic Social Sciences Journal*, 6, 106-114.
- Miles, M. B., Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2 nd ed). Sage Publication.
- Monk, D. F. (2013). John Dewey and adult learning in museums. *Adult Learning*, 24(2), 63-71. <https://doi.org/10.1177/1045159513477842>
- Önder, A., Abacı, O. & Kamaraj, I. (2009). The project of educational use of museums: The sample of Marmara in Istanbul Archeological Museum. *Pamukkale University Faculty of Education Journal*, 25(25), 103-117.
- Öner, G. & Çengelci Köse, T. (2009). Social sciences teacher candidates' opinions on gaining value and skill on museums and historical places. *Turkish History Education Journal*, 8(1), 98-128.
- Paykoç, F. & Baykal S. (2000). *Museum pedagogy: A study on the effectiveness of museums as culture, communication and active learning environment new approaches in museology globalization and localization*. History Foundation Publishing.
- Pekgözlü Karakuş, D. (2011). Refunctioning the immovable cultural heritages as museums: Sample of Alanya Red Tower [Unpublished postgraduate thesis]. Akdeniz University.
- Seidel, S. & Hudson, K. (1999). Museum education and cultural identity. (Translated by Bahri Ata), Ankara University Social Science Institute Publishings.
- Selanik Ay, T., Kurtdede Fidan, N. (2014). Teacher candidates' views about using museums in social studies education. *Electronic Journal of Social Sciences*, 13 (48). 69-89.
- Shabbar, N. (2001). Museum education for children. In B. Madran (Ed.), *City, society, museum experiences-contributions* (pp. 68-73). History Foundation.

- Sönmez, V. & Alacapınar, F. (2014). *Sampled scientific research methods* (3. Edition). Anı Publishing.
- Şahan, M. (2005). Museum and education, *Turkish Educational Sciences Journal*, 4, 487-501.
- Todd, R. H. & Brinkman, S. G. (2008). Service learning in a social studies methods course: Experience and place-based curriculum. *The Educational Forum*, 72, 79-91. <https://doi.org/10.1080/00131720701603685>
- Utku, Ç. (2008). Effect of museum education on students' attitudes in art education at level of primary school 5th grade [Unpublished postgraduate thesis]. Gazi University.
- Üztemur, S., Dinç, E. & Acun, İ. (2018). Developing students' skills specific to social sciences through activities applied in museums and historical sites. *Mehmet Akif Ersoy University Institute of Educational Sciences Journal*, 46, 294-324. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.349442>
- Waite, S. F. & Leavell, J. A. (2006). Working with museums and parks for teacher education. *Social Studies Research and Practice*, 1(1), 89-95.
- Yazıcıoğlu, M. (2010). *Use of Some Historical Places in Istanbul in Teaching Social Sciences* [Unpublished postgraduate thesis]. Gazi University.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Qualitative research methods in social sciences*. Seçkin Publishing.
- Yılmaz, A., Kaya, B. & Çolak, K. (2009). *Students' opinion on Panorama 1453 History Museum's educational value and the museum*. IV. Congress of Social Sciences Education (7-9 October 2009). Marmara University, Istanbul.
- Yılmaz, K. & Şeker, M. (2011). Analyzing primary school students' opinions on museum tours and use of museums in teaching social sciences. *Istanbul Aydın University Journal*, 3 (9), 21-39.

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE MÜZE GEZİSİ: KAFKAS CEPHESİ HARP TARİHİ MÜZESİ ÖRNEĞİ

Öz

Sanat ve bilim eserlerinin sergilenmesiyle hem bir kültüre ait temel öğeleri hem de geçmişte yaşananları somut nesnelere yardımıyla görme ve anlama imkânı sunan müzeler, sosyal bilgiler dersinde okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılabilir. Sosyal bilgiler dersinin özel amaçları arasında yer alan, öğrencilerin “Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öğe ve süreçleri kavrayarak millî bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul etmeleri” amacını gerçekleştirmek için müzelerden yararlanılabilir. Bu doğrultuda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’nin sosyal bilgiler dersi kapsamında sınıf dışı öğrenme ortamı olarak kullanılmasına yönelik görüşlerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışma, 17 Sosyal Bilgiler öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada çalışmanın amacına uygun olarak durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışmada verilerin toplanması için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Toplanan nitel verileri açıklayabilmek ve ilişkilere ulaşabilmek için analiz esnasında ortaya çıkan açıklayıcı, çıkarımsal kodlar kullanılmıştır. Çalışmada; Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’nin, sosyal bilgiler öğretmen adaylarına ve çevreye katkı sağladığı ve okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılması durumunda öğrencilere pek çok açıdan faydalı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Sosyal Bilgiler eğitimi, müze, okul dışı öğrenme.

GİRİŞ

Ülkemizde sosyal bilgiler dersi her ne kadar sınıf ortamında gerçekleştiriliyor olsa dahi içinde yaşadığımız çevrenin kültürel değerlerini tanımamız açısından okul dışı öğrenme ortamları önemli bir yer tutmaktadır. Okul dışı öğrenme ortamları denince akla ilk gelen yerlerden birisi müzelerdir.

Müzeler tarih, kültür, sanat ve doğal ortamlarıyla somut ve soyut mirasın temsilcisi konumundadır (Jensen, 2013). Müzeler bu yönüyle tarih, kültür, sanat ve diğer alanlarda etkili bir eğitimi sağlamak için uygulama okulu olarak kullanılabilir (Mercin, 2003a). Müzelerin uygulama okulu olarak kullanılmasıyla öğrenciler tarihsel mekânları keşfeder ve duyu organlarını kullanarak bilgiyi yapılandırır ve böylece öğrencilerin sosyal tarihle tanışmalarına imkân sağlar (Çulha, 2006). Dahası öğrencilerin kendi kültürünü öğrenerek aslında kendilerini tanımalarına (Kelly, 2007) ve içinde yaşadıkları topluma yönelik yabancılaşmanın ortaya çıkmasını engellemeye yardımcı olur. Aynı zamanda zengin kültürel miras, müzeler sayesinde öğrencilere sunulur ve öğrencilerin birçok kaynağa bizzat doğrudan ulaşmasına (Monk, 2013) olanak tanır. Müzeler vasıtasıyla öğrencilere verilmek istenen bilgilerin doğrudan ezbere dayalı olarak değil, tarihsel anlama ve tarihsel düşünme becerilerini kullanarak verilmesi hedeflenir (Yılmaz & Şeker, 2011).

Müze ziyaretleri, öğrencide geçmişle günümüz arasında bağlantı kurma ve tarihte süreklilik ve değişimi anlama gibi önemli tarihsel düşünme becerilerinin yanı sıra (Yılmaz & Şeker, 2011), empati yapma, eleştirel bakma, merak duygusunu geliştirme gibi pratik beceriler kazandırmayı (Seidel & Hudson, 1999) da sağlayabilmektedir.

Müze ziyaretleriyle öğrenciler öğrenme sürecine aktif olarak katılır, farklı deneyimler kazanır ve öğrencide kalıcı davranış değişikliği meydana gelir. Müze ziyaretleri vasıtasıyla öğrencilere bilginin öğretilmesinin yanı sıra onların duygularını harekete geçirecek yaşantısal zenginlikler de kazandırılabilir. Böylece öğrencileri bilişsel ve duyuşsal açıdan donatarak, onlara yeni ufuklar açılmasına imkân sağlar (Karasu Avcı & Faiz, 2018). Bu sayede müzeler öğrencilerin görebildiği, dokunabildiği, hissedebildiği ve empati kurabildiği ortamlar olarak düşünülebilir ve bilgiyi doğrudan aktaran değil bilgiye ulaşmayı sağlayan ortamlar olarak ifade edilebilir.

Müzelerin eğitim ve öğretim amaçlı kullanılabilmesi derslerden biri, bireyin sosyal bir varlık olarak topluma uyumunu sağlayan ve onlara kültür ve milli tarih bilinci aşıl原因 sosyal bilgiler dersidir. Zira bu ders, içerik anlamında çok disiplinli bir yapıya sahip olduğundan farklı alanlara ilişkin unsur ve kaynaklardan yararlanmak için oldukça uygun bir yapıya sahiptir. Bu dersin yapısına ve ruhuna hitap etmesinden dolayı, zengin içerik ve birikimlere sahip olan müzelerin, sosyal bilgiler öğretiminde sıklıkla kullanılması gereken bir eğitim ortamı olduğunu söylemek mümkündür (Er & Yılmaz, 2020b). Çünkü müzelerde sergilenmekte olan, sosyal dünyamızın gerçeklerini yansıtan değerli ve ulaşılabilir eserler sosyal bilgiler konuları ile bağlantı kurulmasını olanaklı kılar (Boyer, 1996).

2008 yılında yayımlanan bir genelge ile sosyal bilgiler öğretim programında yer almaya başlayan müze ile eğitim (Egüz & Kesten, 2012), 2018 yılında yayımlanan Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda da yerini almıştır.

Programda yer alan “Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar” bölümünde sosyal bilgiler öğretiminde okul dışı öğrenme ortamlarından yararlanılmasına önem verilmesi gerektiği vurgulanmış bu ortamlara örnek olarak gösterilen yerlerden biri de müzeler olmuştur. Ayrıca programda 4. Sınıf “Kültür ve Miras” öğrenme alanında müze gezisi yapılması önerilmiştir (MEB, 2018). Bunun yanı sıra sosyal bilgiler dersinde eski uygarlıklarının insanlık tarihine katkılarını fark ettirme, kültürel öğeleri tanıtmaya, tarihe ışık tutma ve öğrencilere milli kimlik kazandırma gibi amaçlar için müzelerden faydalanılabileceği düşünülmektedir.

Sosyal bilgiler dersinin öğretimi için oldukça büyük öneme sahip olan müzelerden, okul dışı öğrenme ortamı olarak etkin bir şekilde yararlanılabilmesi için, öğretmenlerin hizmet öncesi dönemden itibaren bu mekânlar hakkında detaylı bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bu nedende lisans eğitimi almakta olan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yakın çevrelerindeki müzelerden etkili bir biçimde nasıl yararlanabileceklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, yakın çevrelerindeki bir müze olan Kafkas Harp Tarihi Müzesi’ne ve bu müzenin sosyal bilgiler dersi kapsamında sınıf dışı öğrenme ortamı olarak kullanılmasına yönelik görüşlerini belirlemek amaç edinmiştir. Çalışmanın amacına uygun olarak sosyal bilgiler öğretmen adayları ile Kafkas Harp Tarihi Müzesi’ne bir gezi düzenlenmiş ve bu doğrultuda Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına;

1. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’ne “Kanlı Tabya” denmesinin sebebini bilip bilmedikleri,
2. Müze gezisi esnasında neler hissettikleri,
3. Müze gezisi sonrasında müze hakkında ne düşündükleri,
4. Müze gezisinin kendilerine ne gibi katkıları olduğu,
5. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’nin içinde bulunduğu çevreye sağladığı katkıların neler olabileceği,
6. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’nin, sosyal bilgiler dersi kapsamında okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılması hakkındaki düşünceleri,
7. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’nin okul dışı öğrenme ortamı olarak öğrencilere sağlayabileceği katkıların neler olabileceği sorulmuştur.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışmada, araştırmacının bilgi toplama sürecinde aktif olarak yer aldığı, algı ve olayların doğal ortamında gerçekçi bir biçimde ve bütüncül bir bakış açısıyla, yazılı olmayan ya da sözlü bir formda ortaya konduğu (İslamoğlu, 2009; Yıldırım & Şimşek, 2008) nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Eğitimle ilgili durum çalışmaları, sosyal kuram ve değerlendirmeye yönelik çalışmalardan farklı olarak eğitimsel bir eylemi anlamak için yapılan çalışmalardır (Gall, Borg & Gall, 1996). Bu çalışmada, çalışmada ele alınan müzenin okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanımının gözden geçirilmesine rehberlik edecek bilgilere ulaşılması hedeflenmektedir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örneklemenin, üzerinde kolayca araştırma yapılacak kişi ve grupların seçilmesine dayalı (Sönmez & Alacapınar, 2014) uygun durum çalışma grubu tekniğine göre oluşturulmuştur. Çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Türkiye’de bir devlet üniversitesinde eğitim alan 9 kadın, 8 erkek toplam 17 Sosyal Bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan katılımcılar, “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” dersi kapsamında, uygulama öğretim üyelerinin rehberliğinde 2. sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının arasında kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine göre rastgele seçilmiştir. Çalışma 3 saatlik bir zaman diliminde Kafkas Harp Tarihi Müzesinde gerçekleştirilmiştir.

Uygulama Mekânı

Araştırmada uygulama mekânı olarak Kars’ta bulunan Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi tercih edilmiştir. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’nin tercih edilmesinin nedeni, müze binasının, 19. yüzyılda, Rus ordularının istilasına karşı şehrin savunulmasında önemli işlevleri olan tabyalara sahip olması ile 1828’deki Rus saldırısının püskürtülmesi, 1855’teki Kars Zaferi’nin kazanılması ve 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı sırasında savunma amaçlı kullanılmış olmasıdır. Kanlı Tabya binası, 1803’te Padişah III. Selim döneminde "Yeni Tabya" ismiyle yapılmış tabyalardandır. 1828 yılında, Rusların Kars’a yaptıkları saldırılarda, bir gece baskını sırasında tabyadaki askerlerin tamamı şehit edildiği için bu tabyanın adı literatüre Kanlı Tabya olarak geçmiştir. Kanlı Tabya binası, Kars şehrini güney cepheden korumak için yapılmış ve günümüze kadar mimari özelliklerini koruyarak ulaşmıştır. Ruslara karşı 1855 yılında Tabyalar Savaşı olarak da bilinen Kars Zaferi’nden sonra Padişah Abdülmecid 3.000 Kars Madalyası yaptırıp Kars şehrine göndermiştir. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’ne dönüştürülen Kanlı Tabya binası, Türkiye’de bulunan interaktif müzeler arasında yer almaktadır. Müzenin içerisinde yer alan 8 ana salonda 1828 yılından Cumhuriyet’in ilanına kadar olan bazı önemli olaylar interaktif olarak sergilenmektedir (Kültürportali, t.y.)

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri toplanmaya başlanmadan önce literatür taraması yapılmış ve kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Müze ziyaretinin yapılacağı gün sosyal bilgiler öğretmen adaylarıyla birlikte müzeye gidilmiştir. Yapılan programlı müze ziyareti sonrası “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Müze Ziyareti Sonrası Tutumlarını Belirleyici Görüşme Formu” hazırlanmıştır. Görüşme yarı yapılandırılmış olarak gerçekleştirilmiştir.

Görüşme formu ile ilgili bir farklı uzman görüşü alınmıştır. Ayrıca ifadelerin açık ve anlaşılabilirliği sağlamak ve görüşülecek gruba uygunluğunu tespit etmek amacıyla pilot çalışma yapılmıştır. Pilot çalışmaya 2018-2019 eğitim-öğretim yılının güz yarısında Türkiye’de bir devlet üniversitesinde eğitim alan 3 sosyal bilgiler öğretmen adayı katılmıştır. Pilot çalışmaya katılan öğretmen adaylarına 7 sorudan oluşan taslak haldeki yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular sorulmuştur. Öğretmen adaylarından alınan dönütler sonrasında sorular üzerinde herhangi bir düzeltme yapılmadan öğretmen adaylarına sorulmuş ve Türkiye’de bir

devlet üniversitesinde eğitim alan 17 sosyal bilgiler öğretmen adayı ile çalışmaya başlanmıştır. Öğretmen adaylarıyla yüz yüze görüşme yapılarak çalışmanın nasıl yapılacağı hakkında bilgi verilmiştir. Veri kaybını önlemek ve verilerin güvenilirliğini sağlamak amacıyla görüşmeler ses kayıt cihazına kayıt edilmiştir. Görüşme sırasında öğretmen adayları tarafından anlaşılmayan sorular tekrar edilmiştir. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan açık uçlu sorular yardımıyla toplanan nitel veriler ‘betimsel analiz’ yöntemine göre analiz edilmiştir.

Veri Toplama Aracı

Müze ziyareti sonrası müzeye ve yapılan müze ziyaretine yönelik görüşlerini öğrenmek amacıyla sosyal bilgiler öğretmen adaylarıyla görüşme yapılmıştır. Görüşme tekniğinin uygulanması için veri toplama aracı olarak, açık uçlu soruların önceden hazırlanmasıyla, yüz yüze görüşülen katılımcının bir konudaki görüşleri, duygu ve düşüncelerinin toplanmaya çalışıldığı (Başol, 2016, 92) yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin dökümü yapılmış ve veriler analiz edilmiştir. Toplanan verileri açıklayabilecek kavramalara ve ilişkilere ulaşmak için içerik analizi yapılmıştır. İçerik analizi ile birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilir ve bunları okuyucunun anlayabileceği şekilde yorumlanır (Yıldırım & Şimşek, 2008). Uygulama sonrasında, öğretmen adaylarının açık-uçlu sorulara verdikleri cevaplar hem araştırmacılar, hem de araştırmacılar dışında bir uzman tarafından ayrı ayrı incelenmiştir. Toplanan nitel verileri açıklayabilmek ve ilişki kurabilmek için analiz sırasında ortaya çıkan açıklayıcı ve çıkarımsal kodlar kullanılmıştır. Güvenirliği artırmayı sağlamak için görüşme analizleri 2 farklı uzman aracılığıyla ayrı ayrı kodlanmış ve Miles & Huberman (1994)’ın geliştirilen formül [(Güvenirlik= Görüş birliği/ (Görüş birliği + Görüş ayrılığı)] kullanılarak güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Araştırmanın güvenirliliği %92 olarak belirlenmiştir.

Araştırma da elde edilen kodlar ve bulgular öğretmen adaylarının görüşme formundaki sorulara verdiği yanıtlardan doğrudan alıntılar yapılarak desteklenmiştir. Öğretmen adaylarının isimleri kullanılmamış ve öğretmen adayları ÖA1, ÖA2, ÖA3...ÖA17 olarak kodlanmıştır.

BULGULAR

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesine “Kanlı Tabya” Denilmesinin Sebepleri

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesine “Kanlı Tabya” denilmesinin sebebinin ne olabileceği konusundaki görüşleri sorulmuştur. Bu doğrultuda verilen cevaplara göre Tablo 1 oluşturulmuştur.

Tablo 1. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesine “Kanlı Tabya” Denilmesinin Sebebine Yönelik Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesine “Kanlı Tabya” Denilmesinin Sebebi	f
Bu tabyada çok fazla şehit verilmesi ÖA1, ÖA4, ÖA5, ÖA6, ÖA7, ÖA8, ÖA9, ÖA10, ÖA12, ÖA13, ÖA14, ÖA15	12
Savaşla ilgili müze olması ÖA2, ÖA11, ÖA16	3
Savaşta büyük mücadele sergilenmesi ÖA4	1
Kanlı katliam olması ÖA17	1

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına göre Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesine “Kanlı Tabya” denilmesinin sebebini gösteren Tablo 1 incelendiğinde öğretmen adaylarının çoğunlukla 93 harbinde çok fazla şehit verilmesinin gerekçe gösterildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra bazı öğretmen adayları müzenin, “Kanlı Tabya” olarak anılmasının sebebini, savaşla ilgili müze olmasından kaynaklı olabileceğini ifade etmişlerdir. Aşağıda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ifadelerinden örnekler yer almaktadır:

“Kars savunması için stratejik konumda olan bu müze, geçmiş tarihte yaşanan savaşlarda fazlaca askerimizin şehit düşmesi üzerine böyle bir adlandırma almıştır” (ÖA1).

“Kafkas cephesinde çok fazla yaralılar olduğundan, dökülen kanın fazla olduğundan dolayı olabilir” (ÖA5).

“Çünkü geçmişte yapılan cesur ve vatan için dökülen kanlar, bizler için kendilerini bu uğurda feda ederek kanlarını dökmüş aziz şehitlerimizin kanlarıyla ve o dönemde yaşanan, vermiş olduğumuz şehitlerimizin kanlarıyla dolu olması” (ÖA10).

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’ne yapılan gezide, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının hisleri

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’ni gezerken neler hissettikleri sorulmuş ve alınan yanıtlar doğrultusunda Tablo 2 oluşturulmuştur.

Tablo 2. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’ne Yapılan Geziye Dair Hisleri

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’ne Yapılan Geziye Dair Hisler	f
Duygusal yönden etkilendim ÖA1, ÖA2, ÖA3, ÖA4, ÖA6, ÖA7, ÖA8, ÖA10, ÖA11, ÖA12, ÖA14, ÖA16	12
Empati kurdum ÖA5, ÖA7, ÖA8, ÖA9, ÖA16	5
Millet duygularım arttı ÖA5, ÖA12, ÖA13, ÖA15	4
Heyecan vericiydi ÖA4, ÖA17	2
Gurur duydum ÖA14, ÖA15	2

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'ni gezerken yaşadıkları hislere yönelik Tablo 2 oluşturulmuştur. Tablo 2' ye göre öğretmen adayları, duygusal anlamda müzeden ve müzede gördüklerinden çok etkilendiklerini, empati kurduklarını ve geçmişte yaşananlardan dolayı minnet duygularının arttığını ifade etmektedirler. Aşağıda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerinden örnekler yer almaktadır:

“Bu soruya Mehmet Akif'in dediği gibi başlamak isterim. Hani Mehmet Akif diyor ya “bastığın yerleri toprak diyerek geçme tanı, düşün altında binlerce kefensiz yatani” işte bu orada attığım her adımda aklımın içinde dönüp durdu” (ÖA1).

“Kendimi o gün orada o cepheye hissettim” (ÖA9).

“Dur! Yolcu, bilmeden gelip bastığın bu topraklar bir devrin battığı yerdir.” Necmettin Halil Onan'ın dediği gibi adeta bir Çanakkale ruhunun, Kars Kanlı Tabya müzesinde de yaşandığına tanık olmaktayız” (ÖA11).

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'ne yönelik sosyal bilgiler öğretmen adaylarının düşünceleri

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'ne yapılan gezi sonrası müze hakkında ne düşündükleri sorulmuştur. Bu doğrultuda verilen cevaplara göre Tablo 3 oluşturulmuştur.

Tablo 3. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi Gezisinden Sonra Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Düşünceleri

Müzeye Yönelik Düşünceler	f
Tarihi açıdan bilgilendirici ÖA2, ÖA3, ÖA4, ÖA6, ÖA7, ÖA12, ÖA13, ÖA15, ÖA16, ÖA17	10
Etkileyici ÖA5, ÖA7, ÖA10, ÖA13	4
Diğer* ÖA1, ÖA2, ÖA4, ÖA8, ÖA9, ÖA11, ÖA14	10

* Öğrenme ortamının sınıf dışına çıkması, gelecek nesillere ışık tutulması, savaştan kalan gerçek nesnelere görülmesi, teorik dersi uygulama, ilk elden kaynaklara ulaşma, daha önce neden gezi yapılmadığını sorgulama, milli bilincin uyandırılması, vatan-millet sevgisinin yerleşmesi, kalıcı bilgi sağlanması, müzenin öneminin öğrenilmesi

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'ne yapılan gezi sonrası müze hakkında ne düşündüklerini gösteren Tablo 3'e göre öğretmen adaylarının müzeyi birçok açıdan faydalı buldukları görülmektedir. Aşağıda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerinden örnekler yer almaktadır:

“Yapılan gezi özellikle bulunduğumuz bölgenin tarihini öğrenmemiz açısından çok yararlı oldu. Müzenin şehrimiz için anlam ve önemini görmemize yardımcı oldu” (ÖA12).

“Gezinin çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Savaşla ilgili gerçek nesnelere görme fırsatımız oldu. Askerlerimizin aileleriyle olan mektuplarını okuma fırsatımız oldu” (ÖA4).

“Yaptığımız gezinin çok güzel ve çok anlamlı olduğunu düşünüyorum. Gelecek yıllar ve mesleki yaşantımıza olumlu etki ettiğini düşünüyorum” (ÖA17).

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi Gezisinin Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Katkıları

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi gezisinin ardından edindikleri yeni bilgilerin neler olduğu sorulmuş ve alınan yanıtlar doğrultusunda Tablo 4 oluşturulmuştur.

Tablo 4. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi Gezisinin Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Katkıları

Edinilen Yeni Bilgiler	f
Dönemin teknolojik imkânlarını öğrenme ÖA3, ÖA4, ÖA8, ÖA9, ÖA11, ÖA14, ÖA15, ÖA16, ÖA17	9
Neden “Kanlı Tabya” dendiğini öğrenme ÖA2, ÖA5, ÖA6, ÖA7, ÖA8, ÖA9, ÖA13, ÖA14	8
Birlikteliğin önemin anlama ÖA1, ÖA3, ÖA10, ÖA11, ÖA14,	5
Gizli tünellerin amacını öğrenme ÖA2, ÖA3, ÖA7, ÖA12	4
Dönemin yaşam şartlarını öğrenme ÖA1, ÖA4, ÖA7	3
Tarihi şahsiyetleri tanıma ÖA2, ÖA13	2

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi gezisinin sosyal bilgiler öğretmen adaylarına katkılarının neler olduğunu gösteren Tablo 4’e göre öğretmen adayları dönemin teknolojik koşulları ile müzeye “Kanlı Tabya” denmesinin sebebini öğrendiklerini ve birlikteliğin önemini daha iyi anladıklarını ifade etmişlerdir. Aşağıda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerinden örnekler yer almaktadır:

“Askerlerimizin mektupları sayesinde yaşam şartlarını öğrendim. Eşyaları sayesinde dönemin teknolojisi hakkında bilgi edinme fırsatım oldu” (ÖA4).

“Gezi sırasında öğrendiğim bilgilerden biri tabya içerisinde gizli geçitlerin bulunduğu bu geçitlerin keşif amaçlı kullanıldığı oldu” (ÖA12).

“Osmanlı-Rus savaşında bir tabur askerin şehit olması nedeni ile kanlı tabya olarak adlandırıldığını öğrendim” (ÖA6).

“Birlikteliğimizi korumamız gerektiğini bir kez daha görmüş oldum. Vatan millet sevgisini kuru kuru değil, bu uğurda bir şeyler feda eden ecdadımızın hatıralarında görmek daha güçlü bir etkiye sahip olduğunu ve bu bilinci daha iyi aşıladığına şahit oldum” (ÖA1).

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’nin İçinde Bulunduğu Çevreye Sağladığı Katkıları

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi’nin içinde bulunduğu çevreye sağladığı katkıların neler olabileceği sorulmuş ve alınan yanıtlar doğrultusunda Tablo 5 oluşturulmuştur.

Tablo 5. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin İçinde Bulunduğu Çevreye Katkıları

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin Çevreye Katkıları	f
Turizme etkisi ÖA 1, ÖA2, ÖA3, ÖA5, ÖA7, ÖA8, ÖA11, ÖA12, ÖA15, ÖA16, ÖA17	11
Manevi duygular uyandırması ÖA4, ÖA6, ÖA10, ÖA11, ÖA12, ÖA13	6
Halkı bilgilendirmesi ÖA3, ÖA7, ÖA9, ÖA14, ÖA16	5
Ekonomik katkısı ÖA8, ÖA16, ÖA17	3
Tarih bilinci uyandırması ÖA17	1

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin içinde bulunduğu çevreye sağladığı katkıları gösteren Tablo 5'te müzenin, özellikle turizm açısından faydalı olduğu ifade edilmektedirler. Bunun yanında müzenin, ziyaretçilerinde manevi duygular uyandırması ve halkı bilgilendirmesi gibi katkılarından bahsetmektedirler. Aşağıda Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerinden örnekler yer almaktadır:

“Böyle bir tabyanın müze olarak düşünülmesi ne kadar güzelse bu kadar geç yapılması da bence o kadar acı. Turizm açısından etkili bence. Çoğu kişi buranın müze olduğundan haberi bile olmayabilir, bu konuda insanlar bilgilendirilirse yoğun bir etki yaratacağına eminim” (ÖA1).

“Öncelikle tabya turistik açıdan çevre üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Tabyanın yapılması orada yaşanan olayın sadece o zaman diliminde kalmayıp günümüze kadar gelip birçok kişinin öğrenmesine vesile oldu. Tabyadan önce konuyla alakalı bilgisi az olan kişi vardı. Tabyadan sonra yöre halkı ve gelen kişiler konuyla ilgili daha çok bilgilendi” (ÖA7).

“Çevresine kesinlikle olumlu etkisi olacaktır. Turizm, ulaşım ve ekonomi faaliyetlerinin bu çevrede gelişmesine katkı sağlayacaktır. Tarih bilinci uyandıracaktır” (ÖA17).

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin, Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Okul Dışı Öğrenme Ortamı Olarak Kullanılması

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin okul dışı öğrenme ortamı olarak kullanılmasına yönelik görüşleri sorulduğunda, öğretmen adaylarının tümü bu müzeden okul dışı öğrenme ortamı olarak faydalanılabileceğini ifade etmişlerdir. Bu görüşlerini açıklamaları istenmiş ve aşağıda Tablo 6 oluşturulmuştur.

Tablo 6. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin Okul Dışı Öğrenme Ortamı Olarak Kullanılabilmesinin Gerekçelerine Yönelik Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin Okul Dışı Öğrenme Ortamı Olarak Kullanılabilmesinin Gerekçeleri	f
Kalıcı öğrenmeyi sağlaması ÖA3, ÖA4, ÖA5, ÖA6, ÖA7, ÖA8, ÖA9, ÖA11, ÖA12, ÖA 13, ÖA15	11
Geçmişle bağlantı kurulması ÖA2, ÖA3, ÖA9, ÖA10, ÖA15	5
Somutlaştırmayı sağlaması ÖA4, ÖA6, ÖA7, ÖA8, ÖA15	5
Yaşantı sağlaması ÖA4, ÖA5, ÖA9, ÖA11	4
Tarih bilinci kazandırma ÖA12, ÖA13, ÖA14	3
Kültürü öğrenme ÖA2, ÖA3, ÖA13	3
Empati becerisi kazandırma ÖA1, ÖA3, ÖA16	3
Milli bilinç kazandırma ÖA1, ÖA14	2
Dersi anlamlı hale getirmesi ÖA17	1
Sosyal bilgilerle ilgili olması ÖA16	1

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tümü Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nden okul dışı öğrenme ortamı olarak faydalanılabileceğini ifade etmişlerdir. Bu duruma, müzelerin kalıcı öğrenmeyi, geçmişle bağlantı kurmayı, soyut bilgileri somutlaştırmayı, tarih bilinci oluşturmayı sağlaması gibi gerekçeler göstermişlerdir. Aşağıda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerinden örneklere yer verilmiştir:

“Öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenebilmesine olanak sağlar. Kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesini sağlar” (ÖA11).

“Sosyal bilgiler dersi tarih konuları ağır basan bir derstir. Tarih konuları savaşları, anlaşmaları, fethedilen yerleri kapsamaktadır. Dolayısıyla müzeler bu konuda önemli bir yere sahiptir. Dersi yalnızca anlatmak yerine, bunun gibi müzelere gezi düzenleyerek hem kalıcı öğrenme hem de tarih bilinci oluşturmak daha kolay hale gelmektedir” (ÖA12).

“Müzedeki tarihe birebir tanıklık eden öğeler olduğu için sosyal bilgilerdeki bazı konuların öğretiminde kolaylık sağlar. Örneğin tarih konularının öğretimi için somut kaynak olur” (ÖA15).

Okul Dışı Öğrenme Ortamı Olarak Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin Öğrencilere Sağlayabileceği Katkıları

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına okul dışı öğrenme ortamı olarak Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin, öğrencilere sağlayabileceği katkıların neler olabileceği sorulmuş ve alınan yanıtlar doğrultusunda Tablo 7 oluşturulmuştur.

Tablo 7. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin Öğrencilere Katkıları

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin Öğrencilere Katkıları	f
Somutlaştırma ÖA2, ÖA3, ÖA4, ÖA5, ÖA7, ÖA9, ÖA11, ÖA12, ÖA15, ÖA16, ÖA17	11
Tarih bilinci ÖA1, ÖA7, ÖA8, ÖA11, ÖA14, ÖA16	6
Geçmişle bağlantı ÖA2, ÖA3, ÖA10, ÖA11	4
Tarihsel empati ÖA3, ÖA7, ÖA10, ÖA13	4
İçselleştirme ÖA4, ÖA6, ÖA9, ÖA16	4
Olayları zihinde canlandırma ÖA1, ÖA5	2
Kalıcılık ÖA4, ÖA15	2
Milli bilinç ÖA10, ÖA14	2
Tarihi mirasa sahip çıkma ÖA12	1
Öğrenmenin kolay olması ÖA7	1

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin öğrencilere tarihi ve kültürel değerleri kazandırmada sahip olabileceği rolleri gösteren Tablo 7' de müzenin, özellikle, öğrencilerin soyut bilgilerini somutlaştırması açısından katkı sağlayabileceği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra müzenin öğrencilerde tarih bilinci oluşturma, öğrencilerin geçmişle bağlantı kurmalarını sağlama, öğrencilere tarihsel empati kazandırma gibi noktalarda faydalı olabileceği ifade edilmiştir. Aşağıda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşlerinden örnekler yer almaktadır:

“Anı yaşayıp o tarihi zihinlerinde canlandırmalarında kullanacakları malzemeyi tanımalarına ve bu bilinci kazanmalarına yardımcı olur” (ÖA1).

“Olumlu bir etkisi olduğunu düşünüyorum. Öğrenciler müze gezisi sırasında tarihi ve kültürel değerlere ait somut nesnelere görür ve bu değerlere bağlılık sağlar. Öğrencilerin yaşantı yoluyla bu değerleri içselleştirmesi sağlanır. Bu şekilde tarihi ve kültürel değerler kalıcı şekilde kazandırılmış olur” (ÖA4).

“Öğrenciler duyduklarından daha çok gördüklerini benimser. Öğrenciler savaşın kalıntılarını görerek geçmişin ruhunu daha iyi benimser” (ÖA9).

SONUÇ ve TARTIŞMA

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesine “Kanlı Tabya” Denilmesinin Sebeplerine Yönelik Sonuç ve Tartışma

Çalışmada Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesine “Kanlı Tabya” denilmesinin sebebinin ne olabileceğine yönelik çalışma bulgularına göre, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bu adlandırmaya çoğunlukla geçmişte yapılan savaşlarda, bu tabyada çok sayıda şehit verilmesini gerekçe gösterdikleri dikkat çekmektedir. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi olarak kullanılan tabya binası 1803 yılında Padişah III. Selim döneminde Yeni Tabya ismiyle

yapılmıştır (Kültürportali, t.y.). 1828 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin doğu sınırlarını korumak için inşa edilen bu tabyada, Ruslar bir baskınla Osmanlı askerlerini şehit etmişlerdir. Olaydan sonra bu tabya halk arasında "Kanlı Tabya" olarak anılmaya başlanmış ve daha sonra restore edilerek müze olarak kullanmaya başlanmıştır (Aslan & Aktaş, 2019). Buna göre sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'ne "Kanlı Tabya" denmesinin sebebi hakkında bilgi sahibi oldukları söylenebilir.

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'ne Yapılan Gezide, Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Hislerine Yönelik Sonuç ve Tartışma

Sosyal bilgiler öğretmen adayları, Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'ni gezerken duygusal yönden etkilendiklerini, empati kurduklarını, geçmişte yaşananlardan dolayı atalarına olan minnet duygularının arttığını ifade etmişlerdir. Çalışmada öğretmen adaylarının özellikle duygusal olarak müzeden etkilenmesine Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nde sergilenen ürünler ve müzenin tasarımının etkisi olduğu söylenebilir. Zira müzeler, bireylerin bilişsel olduğu kadar duyuşsal yanına da hitap eden (Utku, 2008), geçmişin kültürlerine ve insanlarına karşı daha duygusal bağlar oluşturarak bugünü ve geçmişi daha yakından ve içten anlamaya yardımcı olan (Şahan, 2005) mekânlardır. Kapan (2011) da çalışmasında müzelerin bilişsel ve duyuşsal olarak olumlu etkilerinden söz etmiştir. Günümüz müzelerinin, modern müze mimarisi, artan bilgi ihtiyacı için daha fazla yorumu, iletişim ve etkinliği karşılama yanında sergileme ve saklama merkezinden çok, kültür kurumu ve çok amaçlı merkez olarak duygulara hitap etmesi gerekmektedir (Erbay, 2001). Maccario (2002) müze ziyaretinden önce müzede bulunan bir eserler ilgili bilgi verme ve hikâye anlatmanın öğrencilerin hayal gücünü arttırdığını ifade etmiştir. Çalışmada öğretmen adayları, hem ziyaret öncesi edindikleri bilgiler yoluyla hem de müzede sergilenen ürünleri görerek ve onlarla ilgili bilgileri okuyarak o dönem yaşananları hayal edebilmiştir. Bu sayede tarihsel empati kurarak, ve geçmişte yaşananlardan dolayı atalarına besledikleri minnet duygularının arttığını ifade etmişlerdir. Çulha (2006) da çalışmasında tarihi mekanlarda öğrenmenin öğrencilerde olumlu tutum sergilemeye ve empati duygusunun gelişmesine etkisinden söz etmektedir. Benzer şekilde literatürde müzede gerçekleşen eğitimin empati gelişimine katkılarından bahsedilen çalışmalar mevcuttur (İlhan, Artar & Okvuran, t.y. ; Kamçı, 2015; Seidel & Hudson, 1999; Üztemür, Dinç & Acun, 2018).

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'ne Yönelik Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Düşüncelerine Yönelik Sonuç ve Tartışma

Gerçekleşen gezi sonrası genel olarak sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'ni tarihi açıdan bilgilendirici ve etkileyici buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Müzelerin okulda öğrenilen bilgileri pekiştirmenin yanında yeni bilgiler edinmeyi sağlama gibi bir katkısı vardır. Çünkü müzeler, ziyaretçilerinin, sosyal tarihle tanışmalarını ve duyu organlarını kullanarak bilgiye ulaşmalarını ve bilgiyi yapılandırmalarını sağlayan (Çulha, 2006; Utku, 2008) mekânlardır. Yapılan çalışmalar (Aktaş, Elyıldırım & Aslan, 2020; Ata, 2002; Filiz, 2010; Hein, 2004; Kısa, 2012; Koçak, 2010; Yılmaz, Kaya & Çolak, 2009), müzelerin ziyaretçilerinde olumlu etkiler ortaya çıkarabileceğini göstermektedir. Bu çalışmanın sonuçlarıyla benzer sonuçlara ulaşan

araştırmacılar Kısa (2012), sosyal bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerini çeşitli değişkenler açısından ele aldığı çalışmada, müze gezilerinin öğrencilere bilgi, görsellik ve genel kültür açısından katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Müze ziyareti yoluyla daha fazla bilgi edinilmesini sağlamak için hem ziyaret öncesi öğrenme için tetikleyici olan motivasyonu artırıcı etkinlikler düzenlemek faydalı olacaktır. Hein (2004), öğrenme sürecinde ana unsurlardan birinin motivasyon olduğunu ifade etmiştir. Ziyaret edilecek müze ve müzede sergilenen eşyalar hakkında öğrencilerde merak uyandırmak müze ziyareti ile öğrenme motivasyonunu sağlamada etkili olabilir. Aynı şekilde müzenin kendisi de öğrencilerde merak duygusunu artırıcı özelliğe sahiptir. Filiz (2010), müze ortamının, müzede etkinliklerin ve müzede yaşananlarının öğrencilerde merak duygusunun artmasının yanında sosyal bilgiler dersine olan ilginin de arttığını ifade etmiştir. Müze ziyaretleri ile bilgi edinmeye katkı sağlayacak bir diğer öneri ise ziyaretlerin bir müze çalışanı ve rehberle yapılması olabilir. Böylece daha detaylı bilgiler edinilebilir. Müze çalışanın ya da rehberin müzede sergilenen eşyalar ile ilgili anlattıkları öğrenciler için daha ilgi çekici görünebilir. Ekmekçi (2015), Kervankiran (2014), Kısa (2012), Öner & Çengelci Köse (2009), Yılmaz & Şeker (2011) de çalışmalarında, müze rehberleri ile yapılan gezilerin daha verimli olduğunu ifade etmişlerdir.

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi, özellikle tarihsel konularda bilgilendirici olmasının yanı sıra sergilediği nesnelere açısından geçmişe ışık tutan, tasarımı ve sahip olduğu atmosferi ile insanlara yoğun duygular yaşatan bir müzedir. Müzede, Sarıkamış Harekâtı sırasında şehit olan 90 bin asker için 90 çift çarık sergilenmektedir. Bunun yanı sıra müze, Sarıkamış harekâtı sırasında donan askerlerin buğulu camın ardında canlandırıldığı, dönemin olanaklarını ya da olanaksızlıklarını gözler önüne seren mutfağı ve ameliyathanesi, balmumundan yapılmış yaralı asker heykelleri ile ziyaretçilerini duygulandıran bir atmosfere sahiptir. Ayrıca müzenin bahçesinde 15. Kolordu Komutanı Kazım Karabekir Paşaya 13 Ekim 1921 Kars Antlaşması için Kars'a gelen Rus Generalleri tarafından hediye edilen Beyaz Vagon'u da görmek mümkündür. Bu anlamda müze, ziyaretçilerine hem geçmişe yansıtma hem de geçmişe anlama fırsatı sunmaktadır denebilir.

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi Gezisi ile Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Edindikleri Yeni Bilgilere Yönelik Sonuç ve Tartışma

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi gezisinin ardından, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının edindikleri yeni bilgilerin genellikle, dönemin teknolojik imkânları, müzenin halk tarafından "Kanlı Tabya" olarak anılmasının sebebi, dönemin yaşam şartları gibi konular üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Müzeler, hem topluma hizmet eden hem de diğer eğitim kurumlarına destek veren kurumlarından biridir. Günümüzde müzeler arkeolojik eserlerin muhafaza edilip sergilendiği yer olmaktan çok kültürel mirası tanıtarak eğitim görevini üstlenmişlerdir (Hunter, 1998). Çocuklar dokunarak, görerek ve işiterek öğrenme ortamının zenginleştirildiği müzelerde okuldaki öğrenmelerini pekiştirebilmektedir (Shabbar, 2001). Şahan (2005), çalışmada müzelerin geçmişin kültürlerine ve insanlarına yönelik daha duygusal bağlar oluşturarak bugünü ve geçmişi daha yakından ve içten anlamaya yardımcı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca müzeler, öğrencilerin geçmişten günümüze çeşitli alanlarda yaşanan değişimi görmelerine ve bağ kurmalarına (İlhan, 2017; Levy, 2001; Paykoç & Baykal, 2000;

Üztemur, Dinç & Acun, 2018), insanlar ve tarihsel olaylar ile sergilenen eşyalar arasındaki ilişkiyi anlamalarına (Önder, Abacı, Kamaraj, 2009; Paykoç & Baykal, 2000) yardımcı olan ve bugünü geçmiş yoluyla öğrenmeyi sağlayan (Lubar, 2001) kurumlardır. Ancak yapılan bazı çalışmalarda öğretmen adayları müzelerden yeterli düzeyde yararlanılmadığını ifade etmişlerdir. Selanik Ay & Kurtdede Fidan (2014)'ın sosyal bilgiler öğretmen adayları ile yürüttükleri çalışmalarında, öğretmen adayları müzeleri eğitsel açıdan oldukça iyi bir durumda olduğunu ancak müzelerden müze görevlerinin uygun biçimde bilgi vermemelerinden dolayı yeterince yararlanamadığını ifade etmişlerdir. Bu nedenle müze görevlilerinin daha bilinçli olmaları gerekmektedir. Güleç & Alkış (2003)'ün çalışmalarında da öğretmenlerin müzelerin eğitimsel açıdan daha etkin bir şekilde hizmet verebilmeleri için, müze çalışanlarının eğitim için uygun ortam hazırlamaları, öğrencilerle ilgilenmeleri ve öğrenci düzeyine uygun açıklamalar yapmaları gerektiğini ifade etmişlerdir.

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin İçinde Bulunduğu Çevreye Sağladığı Katkılarına Yönelik Sonuç ve Tartışma

Sosyal Bilgiler öğretmen adayları Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin içinde bulunduğu çevreye sağladığı katkıları genel olarak, turizme katkısı, ziyaretçilerinde oluşturduğu manevi duygular, halkı bilgilendirmesi ve şehre olan ekonomik katkısı olarak sıralamışlardır. Müzelerin içinde bulunduğu çevreye pek çok açıdan katkısı vardır. Günümüzde müzeler sadece sanat nesnelerinin sergilendiği yerler olarak görülmemekte, kültürel ve entelektüel etkinlik merkezleri olarak hizmet vermektedir (Pekgözlü Karakuş, 2011). Ayrıca müzeler, sergiler, etkinlikler, yayınlar ve araştırmalar yoluyla, "kültürel yönelimli bir kamu alanı"dır. Müzeler, toplumsal ve ekonomik bir anlayışla kentsel yeniden yapılanma ve ekonomik yeniden örgütlenme konusunda katkılar sunmaktadır (Kramer, 2001). Müzeler, bulunduğu yörede yaşayan bireylerin yaşam kalitesini artırma ve toplumsal ve eğitim açısından her kesimden insanı kendine çekme görevi üstlenmelidir. Müze kent yaşamının önemli bir parçası olmalıdır (Fleming, 2001). Müzelerin bu görevini tam olarak yerine getirebilmesi, ziyaretçiye iyi bir deneyim yaşatmasıyla olur. Birçok müzede halkın ihtiyaçları, eğitimle birleşmekte ve eğitim hizmetleri konusunda talep artmaktadır (Erbay, 2001). İyi bir toplumsal tarih müzesi sadece o yörede yaşayan insanlar için değil, dışarıdan gelen ziyaretçiler ve turistler için de ilginç olabilir. Söz konusu yöre ve halkını daha iyi tanıtmaya ve bunları daha geniş bir tarihsel perspektife oturtmaya yardımcı olur (Knowles, 2001).

Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin, Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Okul Dışı Öğrenme Ortamı Olarak Kullanılmasına Yönelik Sonuç ve Tartışma

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tümü Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nden okul dışı öğrenme ortamı olarak faydalanılabileceğini ifade etmişlerdir. Bu duruma, müzelerin kalıcı öğrenmeyi, geçmişle bağlantı kurmayı, soyut bilgileri somutlaştırmayı, tarih bilinci oluşturmayı sağlaması gibi gerekçeler göstermişlerdir. Müzeler, insanların yaşam tarzlarının, inançlarının, değerlerinin, geleneklerin ve sanatın sergilendiği ve kültürlerin buluşma noktası olarak görülen mekânlardır. Müzeler aynı zamanda okuldaki öğrenmeleri pekiştiren ve destekleyen eğitim kurumlarından. Hooper & Greenhill (1999)'e göre; "Müze ziyaretleri müfredatı

desteklemek için yapıldığında müzeler, çocukların öğrenme deneyimlerini ileriye taşımakta eşsiz değere sahiptir.

Çağdaş eğitimde duyulan ihtiyaçların bir neticesi olarak müze ortamlarında aktif, öğrenciyi etkin hale getiren, çok çeşitli öğrenme yöntemlerinin sağlanması talebi ortaya çıkmıştır (Göğebakan, 2018). Böylelikle öğrencilerin öğrendiklerinde kalıcılık da artmaktadır. Aslan & Aktaş (2019), Ata (2002), Egüz (2011), Epik (2004), Yazıcıoğlu (2010), Yılmaz, Kaya & Çolak (2009) çalışmalarında müzeler yoluyla gerçekleşen öğrenmelerin daha çok duyu organına hitap ettiği ve öğrenci merkezli eğitimi temel aldığı için edinilen bilgilerin daha kalıcı olduğunu ifade etmişlerdir. Müzelerin bir başka önemli yanı ise geçmiş öğrenme konusunda katkısının yadsınamaz olmasıdır. Harrison (1963), müzelerde sergilenen eserlerin sadece öğrencilere görünmekle yetinmediğini, kitapların ve derslerin açıkça ortaya koyamadığı, eşyalarla zaman arasındaki mevcut bağları gösterdiğini ifade etmiştir.

Müzeler, öğrencilerin geçmişten günümüze çeşitli alanlarda yaşanan değişimi görmelerine ve bağ kurmalarına (İlhan, 2017; Levy, 2001; Paykoç & Baykal, 2000; Üztemur, Dinç & Acun, 2018), insanlar ve tarihsel olaylar ile sergilenen eşyalar arasındaki ilişkiyi anlamalarına (Önder, Abacı, Kamaraj, 2009; Paykoç & Baykal, 2000) yardımcı olan ve bugünü geçmiş yoluyla öğrenmeyi sağlayan (Lubar, 2001) kurumlardır. Şahan (2005), çalışmasında müzelerin geçmişin kültürlerine ve insanlarına karşı daha duygusal bağlar oluşturarak bugünü ve geçmişini daha yakından ve içten anlamaya yardımcı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Müzelerin bir başka olumlu yanı da edinilen soyut bilgileri somutlaştırmalarıdır. İlhan (2017), müzelerin, nesnelerin maddi veya ideal değerleri ile algılanmasının yanı sıra, insan yaşamının somut ve otantik bir belgesi olarak algılanmasını sağladığını ifade etmiştir.

Müzelerin bir başka katkısı ise tarih bilincinin oluşmasını ve gelişmesini sağlamaktır. Utku (2008), müzelerde gerçekleşen eğitimin bireye kattığı yaşantısal zenginliklerle ona yeni ufuklar açarak onu bilişsel ve duyuşsal açıdan donattığını ve bireylere gerekli tarih ve çevre bilincini sağladığını ifade etmiştir. Barton & Levstik (2004), Er & Yılmaz (2020a), Gregg & Leinhardt (2002), Kaschak (2004), Marcus (2008), Marcus vd. (2012), Todd & Brinkman (2007), Waite & Leavell (2006) ise öğrencilerin müzede sergilenenler ve müzede yaşadıkları yoluyla tarih bilinci ve yurttaşlık anlayışı kazanabileceklerini ifade etmiştir. Öğrenciler müzelerde farklı etkinliklerde bir araya gelerek birbirlerini ve kültürel değerlerini daha iyi tanıma imkânı ve kaynaşma fırsatı bulabilirler (Göğebakan, 2018). Ayrıca müzede öğrenciler aynı uzak yerleri keşfeder ve bu yerlerle kendi çevreleri arasında bağlantılar kurarlar (Hunter 1993).

Okul Dışı Öğrenme Ortamı Olarak Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin Öğrencilere Sağlayabileceği Katkılara Yönelik Sonuç ve Tartışma

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına göre okul dışı öğrenme ortamı olarak Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nin öğrencilere, edindikleri bilgileri somutlaştırma, tarih bilinci oluşturma, geçmişle bağlantı kurmayı sağlama, tarihsel empati becerisi kurmayı sağlama gibi pek çok katkısı olabilir. Müzelerin temel işlevlerinden birinin eğitim olduğu bir gerçektir. Bu eğitim ister doğrudan bilime ve bilgiye, ister duygu ve sezgilere yönelsin bireye

kattığı yaşantısal zenginliklerle ona yeni ufuklar açar. Onu bilişsel ve duyuşsal açıdan donatır, daha yaratıcı bir yaşama yöneltir. Bireye gerekli tarih ve çevre bilincini verir. Bu nedenle müzeler bilişsel öğrenmenin yanı sıra duyuşsal ve yaşantısal öğrenmenin de sağlanacağı ortamlardır (Utku, 2008).

Yapılan çalışmalarda müze ziyaretlerinin öğrencilere çeşitli konularda fayda sağladığı ifade edilmiştir. Örneğin Kısa (2012) sosyal bilgiler öğretmenleri ile yürüttüğü çalışmada, müze gezilerinin bilgi, görsellik ve genel kültür açısından öğrencilere katkı sağladığını, öğrencilerin değişik bilim dallarına olan ilgilerini arttırdığını, öğrencilerde geçmişe değer vermede, kültürel değerleri korumada daha fazla katkı sağladığını ifade etmiştir. Selanik Ay & Kurtde Fidan (2014) ve Er & Yılmaz (2020) sosyal bilgiler öğretmen adaylarıyla yürüttükleri çalışmada ise müze gezilerinin sosyal bilgiler öğretiminde kalıcılığı sağlama, birinci elden kanıtlara ulaşma, bazı kavramların somutlaştırılması, öğrencilerde beceri ve değer gelişimini sağlama, öğrencilerin farkındalıklarını geliştirme, geçmişle günümüz arasında bağlantı kurma, yaparak-yaşayarak öğrenmeyi sağlama gibi katkılarından söz etmişlerdir. Müze ziyareti ile gerçekleşen eğitimin öğrencilere katkısı ile ilgili başka çalışmalar da mevcuttur: Ata (2002) & Egüz (2011) ise müzede gerçekleşen eğitimin öğrencilerin eğitsel müze ziyaretleri aracılığıyla dersten zevk aldıklarını ve müze ile eğitimin kalıcı öğrenmeye katkı sağladığını ifade etmiştir. Müze ziyareti sonrasında çocuklarla yapılan müze etkinliğini destekleyecek ve öğrenmelerinin kalıcılığını sağlayacak uygulamaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla sınıfa döndüğünde bu deneyim anımsatılmalı, tartışılmalı ve değerlendirilmeli, aksi takdirde kazanılanın çoğu kaybedilebilir (Hooper-Greenhill, 1999).

ÖNERİLER

Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” dersi kapsamında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yakın çevrelerinde bulunan müzelerden biri olan Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi hakkında araştırma yapmaları sağlanmalıdır.
2. “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” dersi kapsamında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi ve onlarda bıraktığı etki ile ilgili olarak sınıf ortamında paylaşımlarda bulunmaları istenmelidir.
3. Sosyal bilgiler lisans programında yer alan “Sanat ve Müze Eğitimi” ve “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” dersleri kapsamında öğretmen adaylarıyla yakın çevredeki müzeler ziyaret edilmelidir.
4. Sosyal bilgiler lisans programında yer alan “Sanat ve Müze Eğitimi” ve “Okul Dışı Öğrenme Ortamları” dersleri kapsamında öğretmen adaylarına müze gezisi ile ilgili planlama çalışmaları yaptırılmalıdır.
5. Öğretmen adaylarından müze gezisi ile ilgili drama ve eğitsel oyun gibi etkinlik tasarımları istenebilir.
6. Çalışmaya konu olan Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi ile ilgili tanıtıcı broşürler hazırlanarak halkın ve öğrencilerin bilgilendirilmesi sağlanabilir.

7. Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi'nde, yıl içinde belirli günler (örneğin ayda 1 veya 2 gün) belirlenerek o günlerde müzedeki bir rehber eşliğinde öğrencilere müzede eğitim verilmesi sağlanmalıdır. Hatta bu günlerde müzede çeşitli etkinliklerle öğrenme çalışmaları yapılabilir.
8. Üniversite, müze ve okullar arasında işbirliği düzenlenerek, birlikte etkinlik planlamaları hazırlanmalıdır. Böylece bürokratik engeller de azaltılmış olacaktır.

Etik Metni

Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar(lar)a aittir.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Bu araştırmada birinci yazar %50, ikinci yazar %50 oranında katkıda bulunmuştur.

KAYNAKLAR

- Aktaş, Ö., Elyıldırım, Ü. Y. & Aslan, H. (2020). Müze uygulamasının öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisi. *Çocuk Hakları ve Eğitimi Dergisi*, 1(1), 25-35.
- Aslan, H. ve Aktaş, Ö. (2019). Kafkas cephesi harp tarihi müzesi ziyaretçilerinin müze ziyaretlerine ilişkin düşünceleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (GEFAD)*, 39(3), 1775- 1796.
- Ata, B. (2002). *Müzelerle ve tarihi mekânlarla tarih öğretimi: Tarih öğretmenlerinin "müze eğitimine" ilişkin görüşleri* [Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Avcı, E. K. & Faiz, M. (2018). Sınıf eğitimi öğretmen adaylarının müze eğitimine ilişkin görüşleri. 2. Uluslararası Eğitim ve Değerler Sempozyumu (ISOEVA 17-20 Ekim 2018), Antalya.
- Barton, K. C. & Levstik, L. S. (2004). *Teaching history for the common good*. Routledge.
- Başol, G. (2016). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Pegem.
- Boyer, C. L. (1996). "Using Museum Resources in the K-12 Social Studies Curriculum" ED412174, Eric Digest.
- Çulha, B. (2006). *Tarihsel mekanlarda keşfederek öğrenme yoluyla sosyal bilgiler öğretimine yönelik öğrenci görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Egüz, Ş. (2011). *İlköğretim sosyal bilgiler dersinde müze ile eğitimin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi: Samsun ili örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. On Dokuz Mayıs Üniversitesi.
- Egüz, Ş. & Kesten, A. (2012). Sosyal bilgiler dersinde müze ile eğitimin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi: Samsun ili örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 81-103.
- Ekmekçi, S. (2015). *Tarih öğretmenlerinin müze ziyaretleri hakkındaki görüşleri: Trabzon örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Epik, C. (2004). *Müzelerin lise öğrencilerinin tarih dersi başarıları ve hatırdaki tutma becerileri üzerindeki etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

- Er, H. & Yılmaz, R. (2020a). Sosyal bilgilerde müze eğitimi uygulamalarının öğretmen adaylarının müzeye ilişkin görüşlerine ve güdülenmelerine etkisi. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 5(11), 315-352.
- Er, H. & Yılmaz, R. (2020b). Sosyal bilgilerde öğretmen adaylarının objektifinden “müze kullanımı”. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 4(2), 165-181.
- Erbay, F. (2001). Müzelerde alternatif yapılanmalar, kent ve toplumsal tarih müzelerinin yönetimi. B. Madran (Ed.) *Kent, Toplum, Müze Deneyimler-Katkılar içinde* (s.52-57). Tarih Vakfı.
- Filiz, N. (2010). *Sosyal bilgiler öğretiminde müze kullanımı* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Fleming, D. (2001). Kentler, müzeler ve toplum. B. Madran (Ed.) *Kent, Toplum, Müze Deneyimler-Katkılar içinde* (s.20-24). Tarih Vakfı Yayınları.
- Gögebakan, Y. (2018). Alternatif öğrenme mekânları olarak müzelerin eğitim-öğretimde kullanılmasının önemi. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 40, 9-4.
- Gregg, M., Sr., fcJ. & Leinhardt, G. (2002). Learning from the birmingham civil rights institute: Documenting teaching development. *American Educational Research Journal*, 39(2), 553-587. <https://doi.org/10.3102/00028312039002553>
- Harrison, M. (1963). *Eğitim ve müzeler, müzelerin teşkilatlanması-pratik öğütler*. Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Hein, G. E. (2004). John Dewey and museum education. *Curator: The Museum Journal*, 47 (4), 413-427. <https://doi.org/10.1111/j.2151-6952.2004.tb00136.x>
- Hooper-Greenhill, E. (1999). *Müze ve galeri eğitimi* (M. Ö. Evren & E. G. Kapçı, Çev.). Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- Hunter, K. (1993). Teaching with Historic Places, *Eric Digest*, 1-7.
- Hunter, K. (1998). “Heritage Education in the Social Studies”, ED300336, Eric Digest.
- İlhan, A. Ç. (2017). Müze eğitim alanında yapılmış tezler. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12 (2), 93-104.
- İlhan, A. Ç., Artan, M., Okvuran, A. & Karadeniz, C. (t.y.). Müze Eğitimi Akran Kitabı, <https://docplayer.biz.tr/35269091-Muze-egitimi-akran-kitabi-proje-grubu-prof-dr-ayse-cakir-ilhan-doc-dr-muge-artar-dr-ayse-okvuran-ars-gor.html>
- İslamoğlu, H. (2009). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Beta basım.
- Jensen, E. A. (2013). Reconsidering the love of art: Evaluating the potential of art museum outreach. *Visitor Studies*, 16(2), 144-159. <https://doi:10.1080/10645578.2013.827010>
- Kamçı, S. (2015). *Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin görüşlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Kapan, S. Y. (2011). Müzelerin yetişkin eğitiminde kullanılmasına yönelik bir program denemesi-Rahmi Koç Müzesi iletişim araçları örneği [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Kaschak J. C. (2014). Museum visits in social studies: The role of a methods course. *Social Studies Research & Practice (Board of Trustees of the University of Alabama)*, 9(1).107-118.

- Kelly, L. J. (2007). *The interrelationships between adult museum visitors' learning identities and their museum experiences* [Unpublished doctoral thesis]. University of Technology.
- Kervankiran, İ. (2014). Dünyada değişen müze algısı ekseninde Türkiye'deki müze turizmine bakış. *Electronic Turkish Studies*, 9(11), 345-369. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.7522>
- Kısa, Y. (2012). *Sosyal bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Knowles, L. (2001). Müze gündeminde toplumsal tarih kavramını geliştirmek. Burçak Madran (Ed.) *Kent, Toplum, Müze Deneyimler-Katkılar* içinde (s.14-19). Tarih Vakfı Yayınları.
- Koçak, K. S. (2010). İlköğretim görsel sanatlar eğitimi dersindeki müze etkinliklerine yönelik, öğrenci, öğretmen ve müze yetkililerinin görüşleri [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Kramer, D. (2001). Alman müzelerinde modern toplumsal tarih. Burçak Madran (Ed.) *Kent, Toplum, Müze Deneyimler-Katkılar* içinde (s.25-33). Tarih Vakfı Yayınları.
- Kültürportali (n.d.). Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi-Kars. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kars/gezilecekyer/kafkas-cephesi-harp-tarihi-muzesi>.
- Levy, F. (2001). Maddi olmayan bir müzeye doğru. B. Madran (Ed.). *Kent, Toplum, Müze Deneyimler-Katkılar* içinde (s.47-51). Tarih Vakfı Yayınları.
- Lubar, S. (2001). Kültürel çoğulculuk üzerine bir sergileme hikayesi. B. Madran (Editör). *Kent, Toplum, Müze Deneyimler-Katkılar* içinde (s.171-175). Tarih Vakfı Yayınları.
- Maccario, N. K. (2002). Müzelerin eğitim ortamı olarak kullanımı. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 275-285.
- Marcus, A. S., Stoddard, J. D. & Woodward, W. W. (2012). *Teaching history with museums: Strategies for K-12 social studies*. Routledge.
- Marcus, A. S. (2008), Rethinking museums' adult education for K-12 teachers, *Journal of Museum Education*, 33(1), 55-78, <https://doi:10.1080/10598650.2008.11510587>
- Mercin, L. (2003). Kültür ve sanat değerlerinin yaşatılmasında müzelerin rolü, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 106-114.
- Miles, M. B., Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2 nd ed). Sage Publication.
- Monk, D. F. (2013). John Dewey and adult learning in museums. *Adult Learning*, 24(2), 63-71. <https://doi.org/10.1177/1045159513477842>
- Önder, A., Abacı, O. & Kamaraj, İ. (2009). Müzelerin eğitim amaçlı kullanımı projesi: İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki Marmara Örneği. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 103-117.
- Öner, G. & Köse, T. Ç. (2019). Müze ve tarihi mekânlarda değer ve beceri kazandırmaya yönelik sosyal bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri. *Turkish History Education Journal*, 8(1), 98-128.
- Paykoç, F. & Baykal S. (2000). *Müze pedagojisi: Kültür, iletişim ve aktif öğrenme ortamı olarak müzelerin etkinliğine ilişkin bir çalışma müzecilikte yeni yaklaşımlar küreselleşme ve yerelleşme*. Tarih Vakfı Yayınları.

- Pekgözlü Karakuş, D. (2011). Taşınmaz kültür varlıklarının müze olarak yeniden işlevlendirilmesi: Alanya Kızıl Kule Örneği [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Seidel, S. & Hudson, K. (1999). Müze eğitimi ve kültürel kimlik. (Çev. Bahri Ata), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müze Eğitimi Anabilim Dalı Yayınları No:1
- Selanik Ay, T., Kurtdede Fidan, N. (2014). Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde müzelerden yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (48), 69-89.
- Shabbar, N. (2001). Çocuklar için müze eğitimi. B. Madran (Ed.). *Kent, toplum, müze deneyimler-katkılar* içinde (s.68-73). Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F.(2014). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. (3. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Şahan, M. (2005). Müze ve eğitim, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4, 487-501.
- Todd, R. H. & Brinkman, S. G. (2008). Service learning in a social studies methods course: Experience and place-based curriculum. *The Educational Forum*, 72, 79-91. <https://doi.org/10.1080/00131720701603685>
- URL-1, Kafkas Cephesi Harp Tarihi Müzesi – Kars, <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kars/gezilecekyer/kafkas-cephesi-harp-tarihi-muzesi> adresinden 3.02.2020 tarihinde edinilmiştir.
- Utku, Ç. (2008). İlköğretim 5. sınıf düzeyi sanat eğitiminde, müze eğitiminin öğrencilerin tutumlarına etkisi [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Üztemur, S., Dinç, E. & Acun, İ. (2018). Müzeler ve tarihi mekânlarda uygulanan etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin sosyal bilgilere özgü becerilerinin geliştirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46, 294-324. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.349442>.
- Waite, S. F. & Leavell, J. A. (2006). Working with museums and parks for teacher education. *Social Studies Research and Practice*, 1(1), 89-95.
- Yazıcıoğlu, M. (2010). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde İstanbul'daki Bazı Tarihi Mekanların Kullanımı* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, A., Kaya, B. & Çolak, K. (2009). *Panorama 1453 Tarih Müzesi'nin eğitimsel değeri ve müze hakkındaki öğrenci görüşleri*. IV. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi (7-9 Ekim 2009). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yılmaz, K. & Şeker, M. (2011). İlköğretim öğrencilerinin müze gezilerine ve müzelerin sosyal bilgiler öğretiminde kullanılmasına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 3(9), 21-39.